

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W LUBLINIE

LLU-41009/09

Nr ewid. 166/2009/P09146/LLU

Informacja o wynikach kontroli prawidłowości podejmowanych działań w zakresie usuwania i składowania odpadów zawierających azbest w województwie lubelskim

Lublin grudzień 2009 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Dyrektor

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie

Adam Pęziół

Zatwierdzam:

Józef Górny

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dniagrudnia 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: (22) 444-50-00
www.nik.gov.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Numer i tytuł kontroli	4
1.2. Cel kontroli	4
1.3. Główne zagadnienia objęte tematyką kontroli	4
1.4. Okres objęty kontrolą i jednostki skontrolowane	5
2. Podsumowanie wyników kontroli	7
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	7
2.2. Synteza wyników kontroli	8
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	12
3. Ważniejsze wyniki kontroli.....	13
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych.....	13
3.2. Istotne ustalenia kontroli	18
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	38
4.1. Przygotowanie kontroli.....	38
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.....	39
5. Załączniki	43
Załącznik nr 1	43
Załącznik nr 2	45
Załącznik nr 3	60

1. Wprowadzenie

1.1. Numer i tytuł kontroli

P/09/146 „*Prawidłowość podejmowanych działań w zakresie usuwania i składowania odpadów zawierających azbest w województwie lubelskim*”

1.2. Cel kontroli

Celem kontroli było zbadanie i ocena działań podejmowanych przez organy administracji publicznej województwa lubelskiego w celu usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu tego województwa. Oceniono też prawidłowość magazynowania i składowania na terenie województwa odpadów zawierających azbest.

Kontrola została przeprowadzona z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli jako kontrola planowa niekoordynowana.

1.3. Główne zagadnienia objęte tematyką kontroli

Wykorzystywanie azbestu w użytkowanych wyrobach jest dopuszczone na terenie Polski do końca 2032 r.¹

W trakcie kontroli zbadano i oceniono działania kontrolowanych jednostek podejmowane w celu uzyskania rzetelnych informacji o ilości, miejscach występowania i przydatności do dalszej eksploatacji wyrobów zawierających azbest, a także prawidłowego ich usunięcia oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest. Kontrolą objęto też prawidłowość opracowania programów gospodarowania odpadami zawierającymi azbest, realizację zaplanowanych w nich przedsięwzięć w zakresie eliminowania azbestu, a także aktywność w pozyskiwaniu na ten cel środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych i prawidłowość ich wykorzystania. Oceniono również przestrzeganie wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów ochrony środowiska przy usuwaniu oraz składowaniu (i magazynowaniu) odpadów zawierających azbest.

¹ Termin określony w § 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876 ze zm.).

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie dodatkowo skontrolowano realizację wniosków skierowanych po kontroli przeprowadzonej w 2006 r. przez NIK – w zakresie realizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.²

Zgodnie z art. 5 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli³ (zwanej dalej „ustawą o NIK”), w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim kontrolę przeprowadzono pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, a w urzędach jednostek samorządu terytorialnego - pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

1.4. Okres objęty kontrolą i jednostki skontrolowane

Kontrola została przeprowadzona w okresie od 23 marca do 3 lipca 2009 r. w 13 jednostkach: w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim, Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, pięciu starostwach powiatowych oraz sześciu urzędach gmin województwa lubelskiego. Wykaz skontrolowanych przez NIK podmiotów zawarto w załączniku nr 1 do Informacji.

Na zlecenie Najwyższej Izby Kontroli (art. 12 pkt 3 ustawy o NIK), Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie (WIOŚ) skontrolował cztery podmioty gospodarcze w zakresie prawidłowości postępowania z odpadami zawierającymi azbest oraz dwa składowiska odpadów zawierających azbest – w zakresie prawidłowości składowania tych odpadów. Wykaz podmiotów skontrolowanych przez WIOŚ zawarto w załączniku nr 1 do Informacji.

W ramach współpracy z NIK, Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie skontrolował 14 podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego, z czego 12 - w zakresie przestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy podczas usuwania wyrobów zawierających azbest i dwa (podmioty zarządzające składowiskami) – w związku z prowadzeniem działalności unieszkodliwiania odpadów z azbestem. Wykaz skontrolowanych podmiotów przedstawiono w załączniku nr 1 do Informacji.

² Kontrola P/06/104 „Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w latach 2003-2005”.

³ Dz. U. z 2007r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Badaniami kontrolnymi objęto okres od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2009 r. W uzasadnionych przypadkach analizowano także materiały z okresu wcześniejszego.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania skontrolowanych organów administracji publicznej na rzecz oczyszczenia terenu województwa lubelskiego z azbestu.

Uzasadnieniem takiej oceny są nieprawidłowości polegające w szczególności na:

- braku prawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest co spowodowało, że Wojewoda, Marszałek Województwa, starostowie, wójtowie i burmistrzowie kontrolowanych jednostek nie posiadali rzetelnych danych o ilości oraz miejscu występowania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie województwa, powiatu czy gminy,
- nieopracowaniu przez trzy na sześć skontrolowanych gmin (50 %) oraz w pięciu powiatach (100 %) odpowiednio gminnych i powiatowych programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- niezaplanowaniu przez pięć powiatów (100 %) i trzy gminy (50 %) zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, harmonogramu ich realizacji i zasad dofinansowywania,
- niezaplanowaniu przez trzy gminy (50 %) i pięć powiatów (100 %) miejsc składowania odpadów zawierających azbest.

Na powyższe nieprawidłowości NIK zwracała już uwagę po kontroli przeprowadzonej w 2006 r.

Niepodjęcie obligatoryjnych działań przez organy administracji publicznej województwa lubelskiego, związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest spowoduje, że eliminowanie negatywnych skutków azbestu dla zdrowia mieszkańców województwa oraz likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko nie nastąpi w planowanym czasie, do końca 2032 r.

Mimo że większość skontrolowanych podmiotów gospodarczych prawidłowo magazynowała oraz składowała odpady zawierający azbest, to w trzech (na dwanaście skontrolowanych) ujawniono nieprawidłowości

polegające na naruszeniu zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Na terenie dwóch gmin (na sześć skontrolowanych) NIK stwierdziła przypadki nieprawidłowego postępowania ze zdemontowanymi wyrobami zawierającymi azbest oraz składowania odpadów zawierających azbest poza składowiskami.

Ponadto, żaden ze skontrolowanych powiatów nie ubiegał się o dodatkowe środki z budżetu państwa lub Unii Europejskiej na usuwanie azbestu.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. W 2002 r. szacowano, że na terenie województwa lubelskiego znajduje się ok. 2 mln Mg⁴ wyrobów zawierających azbest, co stawiało Lubelszczyznę na drugim miejscu, po województwie mazowieckim, pod względem ilości tych wyrobów. W 2008 r. ilość tę oszacowano na ok. 820 tys. Mg⁵. Była to nadal wielkość szacunkowa, ponieważ nie wszyscy właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów, w których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest przeprowadzili inwentaryzację tych wyrobów. Z ustaleń kontroli wynika, że w latach 2006-2008 usunięto z terenu województwa 2.181 Mg odpadów azbestowych (2006 – 236 Mg, 2007 – 504 Mg; 2008 - 1.441 Mg). Stanowiło to zaledwie 0,3 % całkowitej masy wyrobów zawierających azbest pozostających w użyciu na terenie województwa lubelskiego. (str. 30)
2. We wszystkich sześciu skontrolowanych gminach prowadzone były wykazy obiektów, w których występują wyroby zawierające azbest. Nie zawierały one jednak wszystkich danych niezbędnych do sporządzenia rzetelnych *informacji o rodzaju, liczbie i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest*, które należało przekazywać Marszałkowi Województwa do 31 marca każdego roku. Było to spowodowane niewypełnieniem przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami obowiązku składania informacji o wynikach inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, znajdujących się w obiektach, których byli właścicielami. Na niedostateczne działania właściwych organów administracji publicznej dla pozyskania tych informacji zwróciła już uwagę kontrola NIK

⁴ Mg (Megagram) – jednostka masy równa jednej tonie.

⁵ Dane pochodzące z Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski (Program przyjęty przez Radę Ministrów w 2002 r.), oraz z Programu usuwania

przeprowadzona w 2006 r. Ponadto stwierdzono, że w dwóch kontrolowanych urzędach gmin (Wilków i Aleksandrów) wykazy te były prowadzone nierzetelnie - niezgodnie z dokumentacją źródłową lub ze stanem faktycznym. (str. 20-21, 26)

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego wdrożony został elektroniczny rejestr pn. *Wojewódzka baza wyrobów i odpadów zawierających azbest* (WBDA), służący m.in. do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskiwanych w wyniku inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Kontrola wykazała, że z uwagi na dobrowolność w tym zakresie tylko 84 z 213 gmin województwa lubelskiego (40%) przyłączyło się do tego systemu. W efekcie utrudniało to monitorowanie realizacji przyjętego przez Radę Ministrów w 2002 r. *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*⁶ (zwanego dalej „Programem z 2002 r.”). (str. 26-27)

3. W dziewięciu na trzynaście objętych kontrolą jednostkach (Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim, pięciu starostwach oraz w urzędach gmin: Wilków, Aleksandrów, Niemce) stwierdzono, że do dnia rozpoczęcia kontroli NIK wojewoda, starostowie i wójtowie nie wywiązali się z ciążącego na właścicielu, użytkowniku lub zarządcy obiektów, w których występują wyroby zawierające azbest obowiązku zinwentaryzowania tych wyrobów oraz przekazania Marszałkowi Województwa *informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu* w obiektach komunalnych. Żadna ze skontrolowanych jednostek nie przekazała organom nadzorującym usuwanie wyrobów zawierających azbest (organy nadzoru budowlanego) ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Nieprawidłowości w tym zakresie wykazała również kontrola NIK z 2006 r. (str. 21-25)
4. Do końca I kwartału 2009 r. w żadnym z pięciu skontrolowanych powiatów oraz w trzech gminach (Kodeń, Poniatowa, Aleksandrów) spośród sześciu objętych kontrolą nie opracowano programów usuwania azbestu, znajdującego się na ich terenie (Program z 2002 r. zalecał ich uchwalenie do końca 2006 r.) i tym samym

wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032 (Program uchwalony przez Sejmik Województwa Lubelskiego w 2008 r.).

⁶ „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. utracił moc w związku z ustanowieniem uchwałą Nr 122/2009 r. Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r., która weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej podjęcia, programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

nie zaplanowano zadań harmonogramu ich realizacji, zasad ewentualnego dofinansowania usuwania i składowania odpadów oraz miejsc składowania odpadów. Na nieopracowanie programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest zwracała już uwagę kontrola NIK z 2006 r. (str. 35)

5. Żaden ze skontrolowanych pięciu powiatów nie ubiegał się o dodatkowe środki z budżetu państwa lub UE na realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu. W dwóch powiatach (powiat bialski i powiat kraśnicki) udzielono gminom dotacji z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW) na przedsięwzięcia związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest (azbestowo-cementowych płyt dachowych) z budynków należących do osób fizycznych. W jednym przypadku (dotyczyło to dotacji udzielonej przez powiat bialski gminie Piszczac) NIK stwierdziła brak rzetelności w działaniach pracowników Starostwa, polegający na nieokreśleniu kwoty dotacji podlegającej zwrotowi (3,5 tys. zł), pomimo niewywiązania się przez gminę z warunku współfinansowania dotowanego przedsięwzięcia środkami własnymi. (str. 31-32)
Ze środków będących w dyspozycji Ministra Gospodarki na realizację zadań objętych Programem z 2002 r. Samorząd Województwa Lubelskiego w 2008 r. uzyskał dotacje na dofinansowanie dwóch zadań, tj. na opracowanie *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032* (aktualizacja dokumentu z 2005 r.) oraz na organizację konferencji dla przedstawicieli samorządów powiatowych i gminnych pt. *Konsultacje projektu „Programu usuwania azbestu...” – wytyczne dla samorządów w zakresie wdrażania i finansowania określonych w nim zadań przez samorzady powiatowe i gminne* w łącznej wysokości 44,6 tys. zł. NIK stwierdziła nieterminowe i nienależyte wykonanie pierwszego z zadań z uwagi na niezrealizowanie części zakresu rzeczowego i niedotrzymanie umownego terminu przyjęcia Programu przez Sejmik Województwa. W zakresie drugiego z dofinansowanych zadań termin, w którym odbyła się konferencja uniemożliwił przeprowadzenie konsultacji na temat zapisów zaktualizowanego programu i uzyskanie opinii od przedstawicieli gmin i powiatów (w tym czasie nie było jeszcze nawet projektu tego programu). (str. 36-37)
6. Negatywnie oceniono wykonanie przez Marszałka Województwa Lubelskiego wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym NIK, przekazanym po przeprowadzonej w 2006 r. kontroli realizacji *Programu usuwania azbestu*

*i wyrobów zawierających azbest w latach 2003-2005. Dotyczy to realizacji trzech (z czterech) wniosków. W szczególności nierzetelnie przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest w obiektach, których Samorząd Województwa jest właścicielem, zarządcą lub użytkownikiem; z rocznym opóźnieniem w stosunku do deklarowanego przez Marszałka Województwa terminu dokonano aktualizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie województwa lubelskiego”, a ponadto zawarte w tym programie dane o ilości wyrobów zawierających azbest są nadal wielkościami szacunkowymi; nie wykonano też wniosku dotyczącego przedkładania Głównemu Koordynatorowi Programu (powołanemu przez Ministra Gospodarki), Wojewodzie oraz organom samorządu terytorialnego informacji z realizacji *Programu z 2002 r.* (str. 18-19)*

7. Informacje o realizacji *Programu z 2002 r.* starostowie przekazywali wyłącznie w odpowiedzi na monity z Urzędu Marszałkowskiego. Żaden z 20 powiatów nie przekazał tych informacji za 2007 r., co przy równoczesnym niepełnym wdrożeniu *Wojewódzkiej bazy wyrobów i odpadów zawierających azbest (WBDA)*, utrudnia monitorowanie realizacji zadań objętych tym programem. (str. 26, 36)
8. Do czasu zakończenia kontroli NIK wójtowie i burmistrzowie kontrolowanych jednostek nie podjęli realizacji zadań zaplanowanych w *Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009–2032*, w szczególności nie dokonali rzetelnego i kompletnego rozpoznania ilości i stanu wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie poszczególnych gmin, nie rozpoczęli konsultacji społecznych i działań organizacyjnych dotyczących lokalizacji składowisk. (str. 36-37)
9. Pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, oceniono składowanie i magazynowanie odpadów zawierających azbest na terenie województwa lubelskiego. Przeprowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie kontrola na składowiskach odpadów zawierających azbest (w Kraśniku i w Poniatowej Wsi) nie wykazała nieprawidłowości w zakresie składowania tych odpadów, prowadzenia dokumentacji z tym związanej i sprawozdawczości. Natomiast Państwowa Inspekcja Pracy stwierdziła nieprawidłowe magazynowanie odpadów zawierających azbest w trzech podmiotach gospodarczych (na dwanaście skontrolowanych).

Również NIK stwierdziła na terenie dwóch gmin (Wilków i Poniatowa) przypadki wskazujące na ponowne użytkowanie zdemontowanych wcześniej wyrobów zawierających azbest oraz przypadki nieprawidłowego składowania odpadów zawierających azbest. (str. 27-29)

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a także dla usprawnienia całego procesu zmierzającego do oczyszczenia terenu województwa lubelskiego z azbestu, powinny zostać podjęte następujące działania:

1) przez organy administracji publicznej w województwie:

- dokonanie rzetelnej oceny stanu wyrobów zawierających azbest występujących w obiektach użytkowanych przez wojewodę lub samorządowe jednostki organizacyjne; kontrolowanie stanu tych wyrobów oraz ich systematyczne usuwanie;
- zwiększenie absorpcji środków zewnętrznych dostępnych na przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu;

2) przez organ wykonawczy samorządu województwa:

- podjęcie ścisłej współpracy z samorządami: powiatowym i gminnym, w zakresie realizacji zadań określonych w przyjętym przez Radę Ministrów „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”;
- przedkładanie powołanemu przez Ministra Gospodarki Głównemu Koordynatorowi corocznych informacji o realizacji zadań związanych z oczyszczaniem terenu województwa z azbestu;

3) przez organy wykonawcze samorządu gminnego i powiatowego:

- opracowanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest;
- gromadzenie i terminowe przekazywanie do Marszałka Województwa rzetelnych informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest;
- organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu jednostki samorządu terytorialnego przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków zewnętrznych (krajowych lub z Unii Europejskiej).

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Azbest, ze względu na swoje zalety (m.in. odporność na wysokie i niskie temperatury, działanie kwasów oraz elastyczność) przez dziesięciolecia był stosowany m.in. do produkcji materiałów budowlanych azbestowo-cementowych (płyt elewacyjnych i dachowych, rur do instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych). Dobrze zabezpieczony i nieuszkodzony nie stanowi zagrożenia, jednak staje się niebezpieczny, głównie dla układu oddechowego człowieka, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobu. Na terytorium Polski obowiązuje zakaz produkcji, wprowadzania i obrotu wyrobami zawierającymi azbest,⁷ złamanie którego zagrożone jest odpowiedzialnością karną w postaci: grzywny, kary ograniczenia wolności albo kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5⁸.

Zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być (zgodnie z obowiązującymi w kontrolowanym okresie przepisami prawa) zdeponowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych, przeznaczonych wyłącznie do tego celu lub na specjalnie wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne lub obojętne. Składowanie odpadów zawierających azbest poza tymi miejscami, szczególnie na tzw. dzikich wysypiskach (w lasach lub na odkrytych wyrobiskach) może spowodować skażenie środowiska naturalnego pyłem azbestu.

Na Lubelszczyźnie w badanym okresie funkcjonowały dwa składowiska, przystosowane do składowania odpadów zawierających azbest: składowisko odpadów komunalnych z wydzielonymi kwaterami do składowania odpadów azbestowych i składowisko odpadów przemysłowych niebezpiecznych.

Od dnia 1 czerwca 2009 r. obowiązuje rozporządzenie nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady⁹, które dopuszcza stosowanie wyrobów

⁷ Art. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20 ze zm.).

⁸ Art. 7 b ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. – patrz przypis nr 7.

⁹ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji

zawierających włókna azbestu, zainstalowanych lub znajdujących się w użytkowaniu przed dniem 1 stycznia 2005 r. do czasu ich wycofania z użytku lub do końca ich okresu eksploatacji. Państwa członkowskie mogą jednak, w celu ochrony zdrowia, zakazać stosowania takich wyrobów zanim zostaną one wycofane z użytku lub skończy się ich okres eksploatacji.

Azbest zalicza się do substancji stanowiących szczególne zagrożenie dla środowiska,¹⁰ a jego wykorzystywanie w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach dopuszczono do końca 2032 r.¹¹

Obowiązki inwentaryzacyjne

Podmioty wykorzystujące azbest obowiązane są do dokumentowania ilości i miejsc występowania azbestu i sposobu jego eliminowania, a także przedkładania, okresowo, marszałkowi województwa *informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu*. Na wójtów (burmistrzów, prezydentów miasta) ciąży z kolei obowiązek składania (okresowo) marszałkowi województwa *informacji o wyrobach zawierających azbest, które posiadają osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami*. Marszałek województwa (do końca 2007 r. - wojewoda) prowadzi *rejestr rodzaju, ilości i miejsc występowania azbestu*¹².

W terminie do 29 maja 2004 r. właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był wykorzystywany azbest, był obowiązany do zinwentaryzowania wyrobów zawierających azbest, w drodze spisu z natury. Wynik inwentaryzacji, w podziale na: wyroby wykorzystywane i wyroby, których wykorzystywanie zostało zakończone, należało ująć odrębnie.¹³ Podmioty, zobowiązane do sporządzenia *informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania*, w terminie do 31 stycznia każdego roku jeden jej egzemplarz powinny przekazywać marszałkowi województwa (osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami – wójtowi)¹⁴. Wójtowie natomiast obowiązani są, w terminie do dnia 31 marca, przedkładać

(WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L 396 z 30.12.2006, str. 1, ze zm.).

¹⁰ Art. 160 ust. 2 pkt 1 oraz art. 162 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm.).

¹¹ § 2 ust.1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – patrz przypis nr 1.

¹² Art.162 ust.2 – 7 ustawy - Prawo ochrony środowiska – przypis nr 10.

¹³ Wg wzorów stanowiących załączniki nr 2 i nr 3 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – patrz przypis nr 1.

(w formie pisemnej i elektronicznej) marszałkowi województwa *informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu* w obiektach należących do osób fizycznych¹⁵, za poprzedni rok kalendarzowy. Nieprzekazywanie tych informacji, jak też niedokumentowanie rodzaju, ilości i miejsca występowania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz sposobu ich eliminowania jest zagrożone karą grzywny¹⁶.

Kontrole stanu wyrobów zawierających azbest

Bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest wymaga uwzględniania wyników przeprowadzonych kontroli i oceny stanu tych wyrobów. Właściciel, użytkownik, zarządca nieruchomości (obiektu), urządzenia budowlanego, stacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest posiadał obowiązek przeprowadzania kontroli stanu tych wyrobów w terminie do listopada 2004 r. Kolejne kontrole miały być prowadzone w terminach wynikających z oceny ich stanu. Z przeprowadzonych kontroli należało sporządzić *ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*, a następnie przekazać ją właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty jej sporządzenia¹⁷. Wynik *oceny* powinien być uwzględniony w przedkładanych marszałkowi województwa *informacjach o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania*.

Usuwanie azbestu

Usuwanie wyrobów zawierających azbest wymaga zachowania szczególnych procedur, ponieważ emisja włókien azbestowych do środowiska może powodować narażenie zdrowia ludzkiego głównie na choroby układu oddechowego (w tym m.in. pylicę azbestową czy nowotwory płuc).

Wyroby azbestowe zakwalifikowane, zgodnie z *oceną stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*, do wymiany na skutek

¹⁴ § 7 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – patrz przypis nr 1.

¹⁵ § 3 oraz § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439).

¹⁶ Art. 346 ustawy - Prawo ochrony środowiska – patrz przypis nr 10.

¹⁷ § 4 oraz § 11 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649).

nadmiernego zużycia lub uszkodzenia (I stopień pilności), powinny być usunięte¹⁸. Na wykonawcy prac, polegających na usuwaniu azbestu, ciążyą liczne obowiązki, w tym m.in.: uzyskanie decyzji (marszałka województwa lub starosty) zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, przeszkolenie zatrudnianych pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów azbestowych, opracowanie szczegółowego planu prac usuwania azbestu, posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu. Przed przystąpieniem do usuwania wyrobów zawierających azbest, wykonawca prac obowiązany jest do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy. Właściciel nieruchomości (użytkownik wieczysty lub zarządca) posiada obowiązek zgłoszenia tych prac do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej. Po wykonaniu prac wykonawca składa pisemne oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego¹⁹.

Kontrole dotyczące ochrony środowiska oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy

Marszałek województwa, starosta i wójt (burmistrz lub prezydent miasta) sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym ich właściwością. Mogą też występować do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w ich kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska²⁰. Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy m.in. kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i kontrola przestrzegania przepisów o obowiązkach w zakresie gospodarowania

¹⁸ § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. – patrz przypis nr 17.

¹⁹ § 6, § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. – patrz przypis nr 17.

²⁰ Art. 379 ust. 1 ustawy - Prawo ochrony środowiska – patrz przypis nr 10.

niektórymi odpadami²¹. Państwowa Inspekcja Pracy sprawuje nadzór i kontrolę przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy²².

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

Obowiązujący w badanym okresie *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*²³ (*Program z 2002 r.*) przewidywał realizację zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na trzech poziomach: centralnym, wojewódzkim (samorząd województwa) oraz lokalnym (samorzady powiatowe i gminne). Jednostkom samorządu terytorialnego przypisano m.in. opracowanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, co wymagało - w pierwszej kolejności - ustalenia ilości wyrobów zawierających azbest oraz dokonania oceny ich stanu technicznego. Program zakładał też przekazywanie między jego uczestnikami informacji o realizacji *Programu z 2002 r.*, a także podejmowanie wspólnych działań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest i gospodarowania odpadami. Zgodnie z harmonogramem realizacji *Programu z 2002 r.*, do 2006 r. należało opracować wojewódzkie, powiatowe i gminne programy usuwania wyrobów zawierających azbest i programy ochrony przed szkodliwością azbestu.

W lipcu 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”²⁴. Program ten zastępuje dotychczasowy „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”. Utrzymuje też dotychczasowe cele (usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu; likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko), ale określa też nowe zadania, wynikające m.in. ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej oraz realizuje wnioski zawarte w „Raporcie realizacji w latach 2003 – 2007 *Programu*

²¹ Art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007r., Nr 44, poz. 287 ze zm.).

²² Art.10 ust.1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. Nr 89, poz. 589 ze zm.).

²³ Program przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 maja 2002 r.

²⁴ Uchwała nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r.

usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Wykonanie przez Marszałka Województwa Lubelskiego wniosków pokontrolnych

NIK negatywnie oceniła wykonanie przez Marszałka Województwa Lubelskiego trzech (z czterech) wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym NIK, przekazanym Marszałkowi Województwa po przeprowadzonej w 2006 r. kontroli realizacji *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest* w latach 2003-2005. NIK stwierdziła, że pomiędzy wynikami inwentaryzacji przeprowadzonej w 2009 r. i inwentaryzacji wcześniejszej - z 2006 r. występują istotne różnice w zakresie ilości wyrobów zawierających azbest i oceny ich stanu. W 2006 r. potwierdzono wykorzystywanie 16.586,93 m² wyrobów zawierających azbest w 53 obiektach, a w 2009 r. - 14.195,7 m² w 73 obiektach (tj o 2.391,23 m² mniej, mimo większej – o 20 - liczby obiektów), a w międzyczasie usunięto jedynie 240 m² tych wyrobów z dwóch obiektów. Zmieniła się też ocena ich stanu – do I stopnia pilności zakwalifikowano 5.768,89 m² (w 2006 r. – 5.363,41 m²), do II stopnia pilności – 5.385,5 m² (wcześniej było to 7.837,30 m²), a do III stopnia pilności – 2.781,32 m² (a wg oceny z 2006r. – 3.386,22 m²). Różnice te, w ocenie NIK, świadczą o braku rzetelności przeprowadzenia co najmniej jednej z powyższych inwentaryzacji i ocen stanu wyrobów zawierających azbest w obiektach, których Samorząd Województwa Lubelskiego jest właścicielem, użytkownikiem lub zarządcą. Świadczy to o nierzetelnym wykonaniu wniosku pokontrolnego

Marszałek nie wywiązał się też z określonego w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne NIK z 2006 r. terminu dokonania - w 2007 r. - aktualizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego” z 2005 r. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009 - 2032” będący aktualizacją Programu z 2005 r. został opracowany i przyjęty przez Sejmik Województwa Lubelskiego dopiero pod koniec 2008 r., a określona w nim ilość wyrobów zawierających azbest na terenie województwa jest nadal wielkością szacunkową.

Nie wykonano wniosku dotyczącego przedkładania Głównemu Koordynatorowi do spraw Programu z 2002 r., wojewodzie oraz organom samorządu

terytorialnego informacji z realizacji Programu z 2002 r., pomimo że w udzielonej odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne NIK z 2006 r., Marszałek Województwa zobowiązał się do ich przekazania - do 31 stycznia 2007 r. oraz w latach następnych po zakończeniu roku kalendarzowego. Przekazanie Ministerstwu Gospodarki (na jego wniosek) w maju 2007 r. informacji z realizacji Programu z 2002 r. oraz materiałów z konferencji przeprowadzonej w październiku 2008 r. (przekazano też wojewodzie i organom samorządu) nie wypełniało, zdaniem NIK, podjętego przez Marszałka zobowiązania.

3.2.2. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest

W 2002 r. szacowano, że na terenie województwa występuje ok. 2 mln Mg wyrobów zawierających azbest. W 2008 r. wielkość tę określono (w *Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032*) na około 820 tys. Mg. Dane te tylko częściowo pochodzą z przeprowadzonych inwentaryzacji.

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach będących własnością osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami

Przeprowadzona przez NIK kontrola w 2006 r. wykazała, że 35 gmin lubelskich (z 213) nie przekazało żadnych informacji na temat ilości wyrobów zawierających azbest, a 88 gmin podało dane szacunkowe. W 2009 r. NIK stwierdziła, że w dalszym ciągu znaczna część wyrobów zawierających azbest, znajdujących się na terenie województwa lubelskiego, nie została zinwentaryzowana. Z przeprowadzonego w 2008 r. przez Urząd Marszałkowski badania ankietowego wynikało, że 18 % gmin (33 z 179 uczestniczących w ankiecie) w składanych Marszałkowi rocznych informacjach²⁵ wykazywało jedynie dane szacunkowe o ilości materiałów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy, zamiast danych ze spisów z natury.

Żadna z sześciu skontrolowanych gmin (do czasu rozpoczęcia kontroli) nie uzyskała od osób fizycznych, będących właścicielami, zarządcami lub

²⁵ Informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi (do końca 2007 r. wojewodzie) do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2003. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. – patrz przypis nr 15.

użytkownikami miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest, informacji²⁶ o wynikach inwentaryzacji tych wyrobów²⁷. W konsekwencji gminy nie dysponowały rzetelną wiedzą o ilości i rozmieszczeniu azbestu na ich terenie. Kontrola wykazała, że objęte kontrolą gminy podejmowały działania w celu ustalenia ilości wyrobów zawierających azbest będących w posiadaniu osób fizycznych i zleciły inwentaryzację tych wyrobów, drogą spisów z natury, sołtysom (Kodeń, Wilków), podmiotowi gospodarczemu (Łęczna) lub pracownikom urzędu (Niemce, Aleksandrów, Poniatowa). Przeprowadzone w ten sposób inwentaryzacje nie zawierały jednak istotnych informacji, wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r.,²⁸ w szczególności:

- danych o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone,
- danych w zakresie tytułu własności (Kodeń, Wilków); przydatności do dalszej eksploatacji (Kodeń, Wilków, Łęczna, Niemce, Aleksandrów, Poniatowa), przewidywanego terminu usunięcia wyrobów zawierających azbest (Kodeń, Wilków, Łęczna, Aleksandrów, Poniatowa).

W jednym przypadku (Aleksandrów) spisem nie objęto 6,8 tys. m² pokryć dachowych azbestowo-cementowych.

Stwierdzono też (Łęczna) nieprawidłowości w wykonaniu umowy zlecającej przeprowadzenie inwentaryzacji, polegające na niepełnej realizacji przedmiotu umowy (odstąpienie od sporządzenia informacji określonych w umowie) oraz nierzetelnym sporządzeniu map ewidencyjnych, na których nie wykazano niektórych obiektów, wymienionych w zbiorczym zestawieniu budynków z wbudowanymi wyrobami zawierającymi azbest. Pomimo wadliwego wykonania umowy wykonawcy wypłacono pełną kwotę wynagrodzenia (20 tys. zł), co w ocenie NIK było działaniem niegospodarnym.

W dwóch kontrolowanych urzędach gmin (Wilków i Aleksandrów) kontrola wykazała brak rzetelności w prowadzeniu rejestrów obiektów zawierających azbest, w których wykazywano dane niegodne z ustaleniami przeprowadzonej

²⁶ Do dnia 31 stycznia każdego roku zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – patrz przypis nr 1.

²⁷ Określonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – patrz przypis nr 1.

²⁸ Patrz przypis nr 1.

inwentaryzacji. W Wilkowie dotyczyło to różnic w wielkości powierzchni dachów, na których występowały płyty azbestowo-cementowe w poszczególnych pozycjach (od 10 do 600 m²), a w Aleksandrowie - zaniżenia ilości wyrobów zawierających azbest o 1.149 m². Nieprawidłowości te uniemożliwiały Marszałkowi Województwa (do końca 2007 r. - Wojewodzie) sporządzanie rzetelnych informacji *o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu*²⁹.

Ponadto ustalono, że część gmin w ogóle nie przekazywała ww. informacji. Za 2006 rok nie przekazało informacji 15 gmin (tj. 7 % wszystkich gmin województwa). Za rok 2007 obowiązku tego nie dopełniło 14 gmin, a za 2008 r. (wg stanu na dzień 17 kwietnia 2009 r.) – 105 gmin (tj. 49 %).

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest w obiektach, których właścicielem, zarządcą lub użytkownikiem są jednostki administracji publicznej

Żadna z objętych kontrolą jednostek (13) nie wywiązała się z obowiązku³⁰ zinwentaryzowania, do dnia 29 maja 2004 r., wszystkich wyrobów zawierających azbest w obiektach, których jest właścicielem, zarządcą lub użytkownikiem. Na dzień rozpoczęcia kontroli NIK, tj. pięć lat po wymaganym terminie przeprowadzenia pierwszego spisu z natury skontrolowane urzędy administracji publicznej nie posiadały nawet pełnego rozeznania co do ilości tych wyrobów, a podejmowane przez nie działania w celu uzyskania tych informacji były, w ocenie NIK, niewystarczające. W konsekwencji jednostki te nie przekazały³¹ właściwym organom³² rzetelnych informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich występowania. Powyższe jednostki nie przeprowadziły też, w terminie do dnia 6 listopada 2004 r., kontroli stanu wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest³³ oraz nie sporządziły ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania tych wyrobów.³⁴

²⁹ Określonej rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. – patrz przypis nr 15.

³⁰ Określonego w § 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – przypis nr 1. Inwentaryzację należało przeprowadzić w drodze spisu z natury, w terminie do 29.05.2004 r., a następnie co roku ją aktualizować.

³¹ Obowiązek określony w § 7 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – patrz przypis nr 1.

³² Do końca 2007 r. – Wojewodzie Lubelskiemu, a od 1.01.2008 r. – Marszałkowi Województwa, stosownie do art. 162 ust. 3 ustawy - Prawo ochrony środowiska – patrz przypis nr 10.

³³ Obowiązek wynikający z § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. – patrz przypis nr 17.

³⁴ Jeden egzemplarz „oceny” należało przekazać właściwemu organowi nadzoru budowlanego w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny, a drugi egzemplarz oceny należało przechowywać łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest.

Spośród sześciu skontrolowanych gmin, do czasu rozpoczęcia kontroli NIK, tylko Kodeń, Poniatowa i Łęczna przeprowadziły inwentaryzacje wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach własnych, użytkowanych lub zarządzanych. Żadna z tych gmin nie przekazała jednak właściwemu organowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu w obiektach komunalnych. Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest sporządziła jedynie gmina Kodeń, nie przekazała ich jednak właściwemu organowi nadzoru budowlanego.

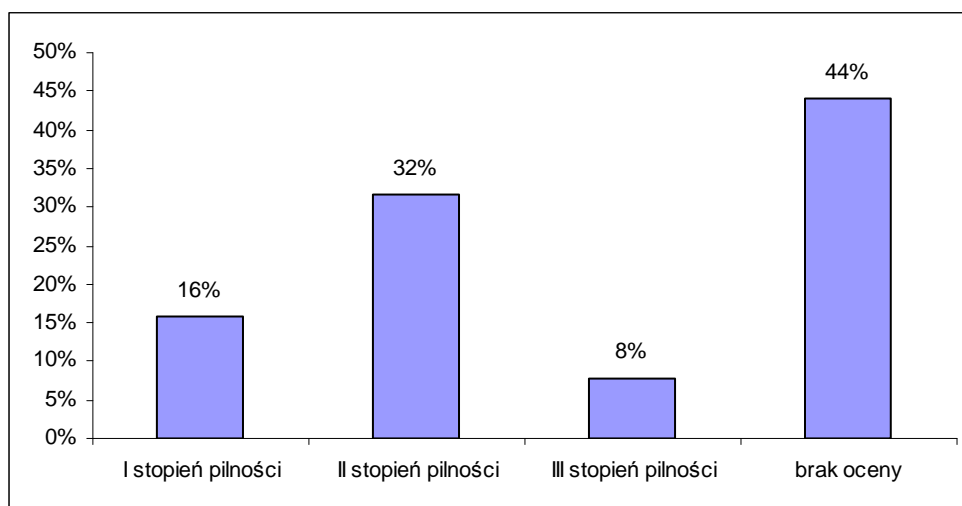
Inwentaryzacje przeprowadzone przez skontrolowane gminy (w tym trzy w trakcie kontroli NIK) ujawniły łącznie 11 054 m² wyrobów zawierających azbest. Do I stopnia pilności (wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) zakwalifikowano 880 m²; do II stopnia pilności (ponowna ocena wymagana w czasie do jednego roku) – 508 m²; do III stopnia pilności (ponowna ocena w terminie do pięciu lat) – 2 788 m² oraz 4 940 m rur wodociągowych cementowo-azbestowych znajdujących się w obiektach, budynkach będących własnością gmin. W przypadku gmin Niemce (1 885 m²) i Łęczna (4 993 m²) nie określono przydatności wyrobów z azbestem do dalszej eksploatacji.

Na dzień rozpoczęcia kontroli NIK żaden z pięciu objętych kontrolą powiatów nie miał zinwentaryzowanych wszystkich wyrobów zawierających azbest, wykorzystywanych we własnych obiektach. Nie sporządzono też ocen stanu tych wyrobów i nie wywiązano się z obowiązków sprawozdawczych z tych czynności. Trzy starostwa (Biała Podlaska, Biłgoraj, Opole Lubelskie) nie posiadały żadnej wiedzy o ilości, lokalizacji i stanie wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach i budynkach należących do powiatów. Starostwo Powiatowe w Lublinie nie posiadało pełnego rozeznania o ilości tych wyrobów, a podjęte w 2007 r. działania w celu uzyskania informacji z podległych jednostek były niewystarczające - dane o 10 318 m² wyrobów zawierających azbest uzyskano jedynie z 12 podległych jednostek (zapytanie skierowano do 20). Od pozostałych jednostek - z których w trzech znajdowało się łącznie 663 m² wyrobów zawierających azbest – informacje wyegzekwowano dopiero w 2009 r., w trakcie kontroli NIK. Z kolei Starostwo Powiatowe w Kraśniku posiadało niekompletne i nieaktualne informacje w tym

zakresie (oceny sporządzone w 2001 r. w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z 1998 r.³⁵, które zostało uchylone z dniem 1.07.2003 r.).

Z informacji uzyskanych w efekcie niniejszej kontroli (w tym w wyniku realizacji wniosków pokontrolnych NIK) wynika, że łącznie 30.660,4 m² wyrobów zawierających azbest znajduje się w budynkach należących do powiatów, z czego co najmniej 4 884 m² wymaga bezzwłocznej wymiany lub naprawy. Stan wyrobów zawierających azbest wykorzystywanych w budynkach należących do skontrolowanych powiatów, wg ocen sporządzonych przez te jednostki w okresie do 2009 przedstawia wykres nr 1.

Wykres 1. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest znajdujących się w budynkach należących do powiatów.

Źródło: Dane uzyskane z kontrolowanych starostw.

Urząd Marszałkowski w roku 2006, w wykonaniu wniosku pokontrolnego NIK przeprowadził inwentaryzację wyrobów zawierających azbest (16 587 m²) oraz dokonał oceny ich stanu,³⁶ jednak jej wyników nie przekazał wojewodzie.

Kolejną inwentaryzację (i kontrolę stanu wyrobów) przeprowadzono dopiero w 2009 r., uzyskując wyniki istotnie różniące się od tych z 2006 r., co może świadczyć o nierzetelnym przeprowadzeniu inwentaryzacji. I tak:

- w 2006 r. spisano 16 587 m² wyrobów w 53 obiektach,

³⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895).

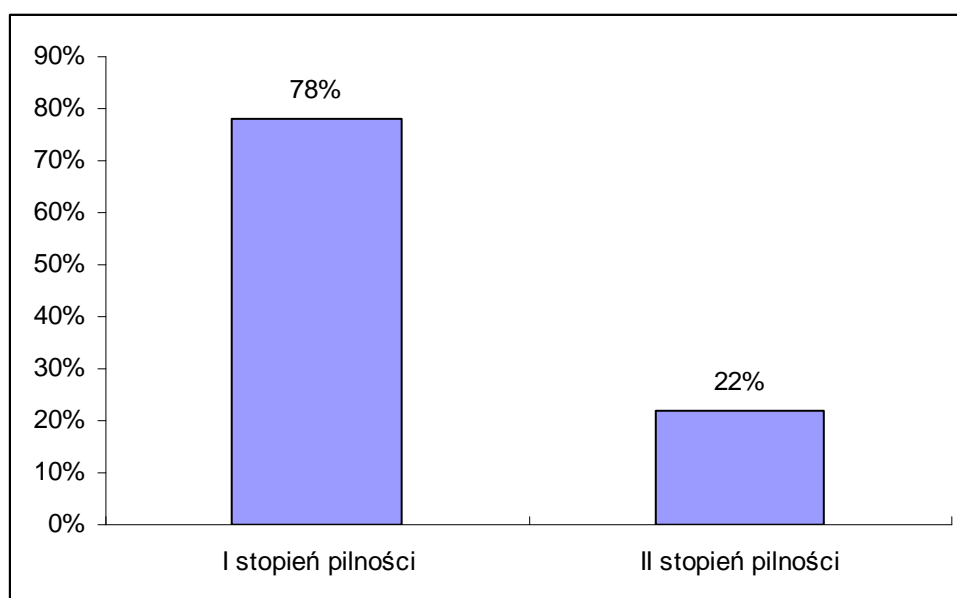
³⁶ Dokumentacji źródłowej z tej inwentaryzacji nie przedłożono w trakcie kontroli NIK z uwagi na brak wiedzy pracowników Urzędu co do miejsca, w którym może się ona znajdować.

- w 2009 r. zinventaryzowano 13 956 m² tych wyrobów, tj. o 2 631 m² mniej, ale za to w 18 obiektach więcej (łącznie w 71), podczas gdy udokumentowano zaprzestanie używania jedynie 240 m² tych wyrobów w 2 obiektach.

NIK zakwestionowała też rzetelność dokonanych w 2009 r. ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, których samorząd województwa był właścicielem, użytkownikiem lub zarządcą. Analiza arkuszy ocen wykazała, że na 73 oceny w 44 przypadkach w arkuszach wystąpiły nieprawidłowości, które wpłynęły na końcową ocenę stanu wyrobów. Polegało to m.in. na niewypełnieniu niektórych pozycji arkusza oceny, zaniżeniu punktacji poprzez zaznaczenie pozycji innej niż wynikała ze stanu opisanego w arkuszu (w przypadku obiektów mieszkalnych wpisano np., że są rzadko wykorzystywane). Poprawne wypełnienie arkuszy powodowało, że do wymiany lub bezzwłocznej naprawy (I stopień pilności) należało zakwalifikować 10 860,39 m² wyrobów, tj. o 5 092 m² więcej niż wynikało to z oceny dokonanej w 2009 r., do II stopnia – 3 075,32 m² (zamiast 5 385,5 m²), a do III stopnia – 0 (było 2 781,32 m²).

Stan wyrobów zawierających azbest (13 936 m²) wykorzystywanych w obiektach należących do województwa samorządowego, wg stopnia pilności niezbędnych działań przedstawia wykres nr 2:

Wykres 2. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest znajdujących się w budynkach samorządu województwa wg stanu na 2009 r.

Źródło: Na podstawie skorygowanych w toku kontroli NIK arkuszy ocen.

Kontrola w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim wykazała, że również wojewoda, pomimo faktu, iż do końca 2007 r. był organem obowiązany do rejestrowania ilości, rodzaju i miejsc występowania azbestu na terenie województwa, do dnia rozpoczęcia kontroli NIK nie zinwentaryzował, w drodze spisu z natury, wyrobów zawierających azbest w budynkach ośrodków wypoczynkowych Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie w Darłówku i Krasnobrodzie, nie sporządził kontroli stanu tych wyrobów oraz nie dokonał oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania. Działania te przeprowadzono dopiero w trakcie kontroli NIK i w kwietniu 2009 r. przekazano właściwym miejscowo marszałkom województw stosowne informacje.

3.2.3. Rejestry rodzaju, ilości i miejsc występowania azbestu

Rejestr rodzaju, ilości i miejsc występowania azbestu

Kontrola wykazała, że prowadzony przez Marszałka Województwa Lubelskiego *rejestr rodzaju, ilości i miejsc występowania azbestu* (rejestr) nie stanowił rzetelnego źródła informacji o ilości i lokalizacji azbestu na terenie województwa. Po roku 2007 zarówno Lubelski Urząd Wojewódzki, jak i starostwa powiatowe (20) nie przedłożyły Marszałkowi Województwa informacji dotyczących inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przeprowadzonej na terenie nieruchomości, których są właścicielem, zarządcą lub użytkownikiem. Informacji tych nie złożyło - na 213 gmin województwa - za rok 2007 - 163 gminy (76,5 %), a za rok 2008 - 193 gminy (90,6 %, w tym wszystkie objęte kontrolą NIK). Ponadto za 2007 r. 14 gmin, a za 2008 r. – 105 gmin nie przekazało też informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu u osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami).

Wg przedmiotowego rejestru ilość wyrobów zawierających azbest wynosiła: w 2007 r. 788 781 Mg, a w 2008 r. – 403 741 Mg.

NIK stwierdziła nieprawidłowości³⁷ w złożonych informacjach (dotyczy objętych kontrolą gmin), polegające na:

³⁷ Wymagania w tym zakresie określa wzór informacji stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 października 2002 r. – przepis nr 15, zgodnie z którym informacja taka powinna zawierać nazwę wyrobu zawierającego azbest; miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres); jednostkę miary; ilość; uwagi gdzie należało wskazać obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest, oraz określić ich stan – stopień uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.

- pominięciu danych określających obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest oraz określających ich stan - stopień uszkodzenia (gminy Łęczna, Niemce, Aleksandrów, Poniatowa, Wilków, Kodeń),
- zawarciu wyłącznie danych o ogólnej ilości występowania odpadów na terenie gminy (Poniatowa) lub poszczególnych miejscowości (Wilków, Kodeń).

Wojewódzka baza wyrobów i odpadów zawierających azbest (WBDA)

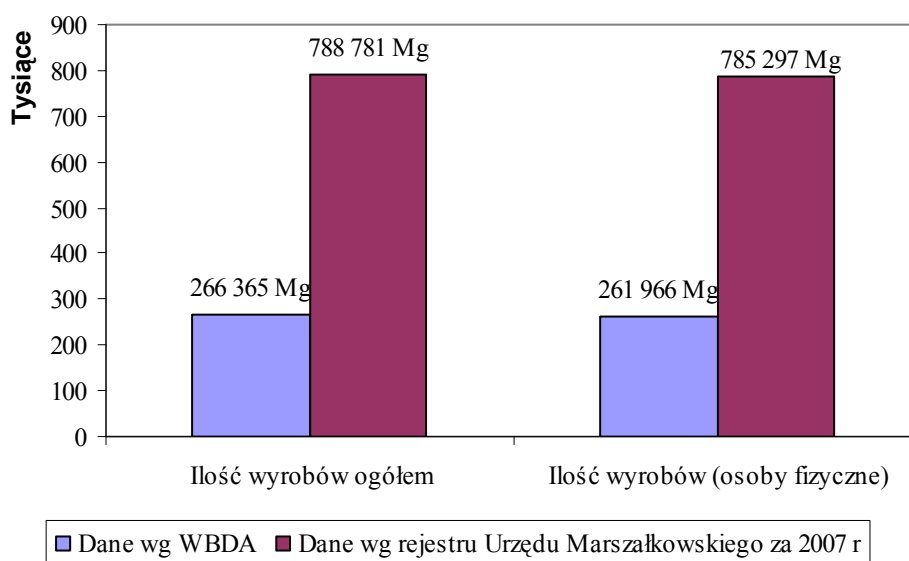
Zadanie, określone w *Programie z 2002 r.*, dotyczące prowadzenia przez gminy WBDA elektronicznego rejestru informacji o ilości i lokalizacji wyrobów zawierających azbest (WBDA), nie zostało uregulowane w powszechnie obowiązujących przepisach. Stąd też na 213 gmin z terenu województwa lubelskiego jedynie 84 wdrożyły WBDA. Bazy tej nie prowadziły m.in. gminy, które nie złożyły też Marszałkowi Województwa Lubelskiego informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, w tym za 2007 r.- 13 gmin, a za 2008 r. – 69 gmin. Spośród sześciu gmin objętych kontrolą jedynie gmina Poniatowa wdrożyła WBDA.

Urząd Marszałkowski (wdrożył WBDA w 2008 r.) wprowadza do bazy dane dotyczące wyrobów zawierających azbest wykorzystywanych lub usuwanych wyłącznie przez osoby prawne. Informacje od osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami są wprowadzane do bazy bezpośrednio przez gminy, które wdrożyły WBDA. Urząd Marszałkowski prowadził też odrębny rejestr wyrobów zawierających azbest wg informacji przekazywanych przez gminy, osoby prawne i informacje dotyczące tych wyrobów wykorzystywanych w obiektach komunalnych.

W WBDA zaewidencjonowano (wg stanu na dzień 17.04.2009 r.) 266 365 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym: dot. osób fizycznych (dane wprowadzone przez 84 gminy) – 261 966 Mg, a dot. osób prawnych (dane wprowadzone przez Urząd Marszałkowski) – 4 399 Mg.

Wykres nr 3 prezentuje różnice pomiędzy ilością wyrobów zawierających azbest wg *rejestru rodzaju, ilości i miejsc występowania azbestu* (za 2007 r.), a WBDA:

Wykres 3. Ilość wyrobów zawierających azbest wg WBDA i wg rejestrów prowadzonych w Urzędzie Marszałkowskim.

Źródło: Dane z kontroli w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego.

3.2.4. Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie województwa lubelskiego

Składowiska odpadów zawierających azbest na terenie województwa lubelskiego

W województwie lubelskim odpady azbestowe przyjmowane były na dwóch składowiskach w Kraśniku (Piaski Zarzecze II) oraz Poniatowej Wsi. Pojemność docelowa tych składowisk wynosi 288 991 m³ (Poniatowa – 19 000 m³; Kraśnik – 269 991 m³). Do 2008 r. zapełniono 51 894 m³, tj. w 18 % ich pojemności. W 2008 r. na składowiska przyjęto łącznie 17 626 m³ odpadów niebezpiecznych (które stanowiły 34 % odpadów dotychczas zgromadzonych), w tym 14 044,658 Mg zawierających azbest.

Ustalenia Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie

Przeprowadzone w drugim kwartale br. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie kontrole składowania odpadów azbestowych oraz gospodarowania odpadami zawierającymi azbest nie wykazały nieprawidłowości. Stwierdzono, że składowisko w Kraśniku posiada decyzję zatwierdzającą instrukcję eksploatacji wydzielonej części składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (niecka na odpady zawierające azbest), a eksploatacja składowiska

prowadzona jest zgodnie z tą instrukcją; ilościowa i jakościowa ewidencja odpadów prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami i w oparciu o wymagane dokumenty; *zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów* terminowo przekazywano do Marszałka Województwa Lubelskiego. Na składowisku w Poniatowej stwierdzono, że odpady zawierające azbest złożone są w paletach zabezpieczonych folią, a po zważeniu – rozładowane i ustawiane warstwowo w wydzielonej kwaterze niecki składowiska; każda warstwa przykrywana jest pokrywą izolacyjną ziemi bądź popiołu. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie składowania odpadów.

Ustalenia Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Lublinie

Kontrola w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót związanych ze składowaniem odpadów zawierających azbest, przeprowadzona w okresie od marca do lipca br. u przedsiębiorców prowadzących składowiska odpadów w Kraśniku i Poniatowej wykazała nieprawidłowości polegające na:

- nie zamieszczaniu informacji o warunkach szkodliwych dla zdrowia, w szczególności informacji o narażeniu na azbest w wydawanych pracownikom skierowaniach na profilaktyczne badania lekarskie (Kraśnik, Poniatowa),
- nie zapewnieniu przeszkolenia pracowników według programu bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest³⁸ (Kraśnik, Poniatowa),
- zatrudnianiu osoby nie posiadające badań lekarskich (Poniatowa),
- nie dokonywaniu na terenie składowiska pomiarów stężeń azbestu oraz nie prowadzeniu wymaganych ewidencji, w szczególności rejestru pracowników zatrudnionych przy pracach w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi, wykazu prac szczególnie niebezpiecznych (Poniatowa).

Składowanie odpadów zawierających azbest w miejscach niedozwolonych

Na terenie dwóch kontrolowanych gmin (Wilków i Poniatowa) NIK ujawniła przypadki nieprawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest.

³⁸ Załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz.1824).

Dotyczyło to braku udokumentowania miejsca zdeponowania zdjętych przez osoby fizyczne płyt azbestowo–cementowych z dachów budynków (Poniatowa) oraz złożenia w jednym miejscu około 90 m² i 15 płyt, z których część przykrywała złożone drewno, część stanowiła ogrodzenie, a reszta pozostawała oparta o ścianę budynku (Wilków).

Miejsca magazynowania odpadów zawierających azbest

Kontrola NIK przeprowadzona w Urzędzie Marszałkowskim wykazała, że spośród 132 decyzji zatwierdzających program gospodarki odpadami niebezpiecznymi³⁹, wydanymi podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest (wytwórcom odpadów), jedynie w trzech przypadkach prawidłowo określono miejsce magazynowania poprzez podanie adresu⁴⁰, a w 27 decyzjach wskazano, że nie przewiduje się magazynowania. W pozostałych decyzjach (102), naruszając art. 21 ust 1 pkt 3 ustawy o odpadach⁴¹, nie odniesiono się do miejsca magazynowania tych odpadów lub dopuszczono składowanie odpadów zawierających azbest na miejscu prowadzenia prac budowlanych. Nieprawidłowości tłumaczono zbyt szerokim zakresem definicji magazynowania, określonym w ww. ustawie o odpadach (obejmującym również czasowe przetrzymywanie odpadów celem zebrania odpowiedniej ilości odpadów z terenu budowy do transportu).

Przeprowadzona przez Państwową Inspekcję Pracy Okręgowy Inspektorat w Lublinie kontrola podmiotów gospodarczych (12) wykonujących prace związane z usuwaniem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest wykazała w dwóch przypadkach nieprawidłowości w zakresie składowania odpadów zawierających azbest. Dotyczyło to składowania powstałych po remoncie elewacji budynku mieszkalnego odpadów poza wyznaczonym i zabezpieczonym miejscem i bez właściwego oznakowania (odpady pozostawiono przez okres dwóch tygodni na terenie osiedla mieszkaniowego) oraz składowania nieopanowanych i nieoznakowanych płyt azbestowo-cementowych po wymianie pokrycia dachowego, a także porzucanych pozostałości płyt.

³⁹ Jednej wydanej przez Marszałka Województwa Lubelskiego oraz 131 przekazanych do Marszałka Województwa przez 20 starostów, trzech prezydentów miasta, i Wojewodę Lubelskiego.

⁴⁰ Decyzje wydane przez Prezydenta Miasta Zamość, Starostę Hrubieszowskiego, Starostę Ryckiego.

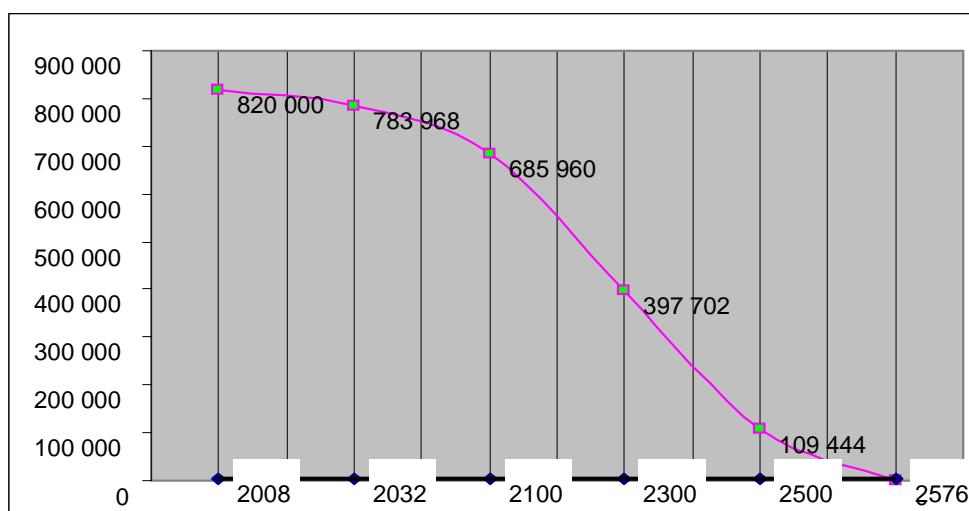
⁴¹ Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zm.

Usuwanie azbestu

W 2006 r. z terenu województwa lubelskiego usunięto 235,51 Mg odpadów zawierających azbest, w 2007 r. – 504,20 Mg, a w 2008 r. – 1 441 Mg. Odpady te stanowiły ok. 10 % odpadów azbestowych składowanych na wysypiskach w Kraśniku i Poniatowej.⁴²

Wykres nr 4 przedstawia czas potrzebny do usunięcia 820 tys. Mg wyrobów zawierających azbest⁴³ – przy zachowaniu dotychczasowego tempa tych prac.

Wykres 4. Przewidywany czas usunięcia odpadów zawierających azbest z terenu województwa.

Źródło: Obliczenia własne NIK na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego.

W Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032 przyjęto założenie, że do roku 2012 na składowiska odpadów zawierających azbest zostanie przekazane około 35 % odpadów (287 000 Mg), w latach 2012-2022 około 40 % (328 000Mg), a w latach 2023 – 2032 około 25% (205 000 Mg).

Uwzględniając dotychczasowe tempo eliminowania azbestu z otoczenia realizacja tego programu może być poważnie zagrożona.

⁴² Według zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów... przekazywanych Marszałkowi Województwa Lubelskiego przez posiadaczy odpadów.

⁴³ Ilość wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie województwa lubelskiego według szacunku z 2008 r.

Usuwanie azbestu na terenie gmin objętych kontrolą

We wszystkich (sześciu) skontrolowanych gminach właściciele obiektów, w których były wykorzystywane wyroby z azbestem nie wypełnili obowiązku (mimo grożącej za to sankcji grzywny⁴⁴), polegającego na złożeniu *informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone* według wzoru załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 23 października 2003 r.⁴⁵.

Jedynie cztery gminy (Kodeń, Wilków, Niemce, Poniatowa) posiadały informacje o ilości usuniętych odpadów zawierających azbest (łącznie 15 766 m²). Spośród tych gmin tylko dwie miały wiedzę o prawidłowym składowaniu części odpadów azbestowych wytworzonych w latach 2007-2008, tj.:

- gmina Kodeń składowała od 2007 r. na gminnym składowisku odpady azbestowe, pochodzące od właścicieli nieruchomości oraz ze zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci. Dopiero w trakcie kontroli odpady te w ilości 7,5 Mg zostały odebrane przez uprawniony podmiot (za wynagrodzeniem 5,2 tys. zł) i przetransportowane na składowisko odpadów niebezpiecznych,
- gmina Niemce posiadała niekompletne informacje na temat miejsc składowania odpadów zawierających azbest - tylko w zakresie tej części (2 796 z 9 495 m²), dla której Urząd Gminy zorganizował odbiór i transport (za wynagrodzeniem 29 917 zł, w tym 10 tys. zł ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie (WFOŚiGW)),
- gmina Wilków wiedzę o usuniętych wyrobach zawierających azbest (2 850m²) uzyskała od sołtysów, a gmina Poniatowa (2 534 m²) - na podstawie pisemnych informacji uzyskanych od mieszkańców gminy w trakcie kontroli NIK.

Usuwanie azbestu na terenie powiatów objętych kontrolą

Żadne spośród pięciu skontrolowanych starostw nie starało się o pozyskanie środków dodatkowych na działania związane z usuwaniem azbestu. W latach 2004 - 2008 z obiektów samorządu powiatowego usunięto łącznie 2 580 m² (i 11 Mg) odpadów zawierających azbest. Do usunięcia pozostało nadal 30 660 m².

NIK negatywnie oceniła brak działań Powiatu Lubelskiego w celu zapewnienia wymiany lub naprawy uszkodzonego pokrycia dachowego z płyt

⁴⁴ Zgodnie z przepisem art. 346 ustawy - Prawo ochrony środowiska – patrz przypis nr 10.

⁴⁵ Patrz przypis nr 1.

azbestowo–cementowych na budynku użytkowanym przez powiatową jednostkę budżetową (Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Bychawie), pomimo posiadanych - od 2004 r. - informacji o bardzo złym stanie technicznym (liczne pęknięcia).

Jedynie dwa (z pięciu skontrolowanych) starostwa podjęły w 2008 r. decyzje o dofinansowaniu, ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW), działań gmin w zakresie usuwania azbestu:

- Starostwo Powiatowe w Kraśniku przeznaczyło na ten cel 166, 7 tys. zł, z czego wykorzystanych zostało 34, 4 tys. zł. Umowy dotacji zawarto z 10 samorządami gminnymi z terenu powiatu, jednak połowa tych gmin nie wykorzystwała przyznanych środków, a pozostałe wykorzystywały ją w niepełnej wysokości. Przyczyną niewykorzystania dotacji były rezygnacje osób fizycznych z dofinansowania usunięcia pokrycia dachowego z powodu kosztów nowego pokrycia lub odłożenie inwestycji na lata następne.
- Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej przeznaczyło 70 tys. zł na dofinansowanie gminom z powiatu bialskiego kosztów usuwania azbestu. Wnioski o dotację złożyło jedynie 5 (z 19 gmin), łącznie przyznano im 63,5 tys. zł, z czego wykorzystano 19 tys. zł. Środki te wydatkowane zostały na odbiór i składowanie odpadów zawierających azbest w łącznej ilości 173 Mg. NIK negatywnie oceniła rozliczenie dotacji udzielonej jednej z gmin (Piszczac), która nie wydatkowała środków własnych, do czego była zobowiązana umową o przyznanie dotacji⁴⁶. Powiat nie określając gminie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi (3,5 tys. zł) naruszył przepisy art. 132 ust. 3 w związku z art. 175 ustawy o finansach publicznych⁴⁷ i art. 408 Prawa ochrony środowiska. Po kontroli NIK gmina Piszczac zwróciła na rachunek PFOŚiGW dotację wraz z odsetkami.

Usuwanie azbestu z budynków należących do samorządu województwa

W obiektach, których właścicielem jest samorząd województwa, do wymiany lub bezzwłocznej naprawy (I stopień pilności) kwalifikowało się 10 860 m² wyrobów zawierających azbest (w 50 obiektach), a do II stopnia pilności – 3 075 m² (w 21

⁴⁶ Łączna wysokość wydatkowanych w 2008 r. środków przekazanych przez Powiat nie mogła być większa od łącznej sumy środków własnych gmin, wydatkowanych w 2008 r. na dofinansowanie usuwania wyrobów z azbestu.

⁴⁷ Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.).

objektach), a jak wykazała kontrola, w latach 2007-2008 usunięto jedynie 240 m² tych wyrobów. Działania w tym zakresie podejmowały jednostki użytkujące obiekty, w których wykorzystywane są wyroby, bez nadzoru ze strony Urzędu Marszałkowskiego. Urząd nie miał również wiedzy, czy prace zostały wykonane prawidłowo i czy wykonawcy złożyli oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych⁴⁸.

Kontrole przeprowadzone przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie (OIP) w 12 podmiotach gospodarczych wykonujących prace związane z usuwaniem azbestu (firmy budowlane specjalizujące się m.in. w wykonywaniu pokryć dachowych i elewacji obiektów budowlanych, w tym w usuwaniu wyrobów zawierających azbest) wykazały naruszenia przez przedsiębiorców i pracodawców wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu tych prac. W szczególności stwierdzono nieprawidłowości polegające na: braku zgłoszeń prac związanych z azbestem do nadzoru budowlanego (w dwóch zakładach) oraz do Okręgowego Inspektoratu Pracy (w trzech); prowadzenie prac bez posiadania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami (w dwóch); niewłaściwe szkolenie pracowników (w czterech), brak badań lekarskich pracowników (w siedmiu), brak dokonanej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy związanych z usuwaniem azbestu (w sześciu); brak pomiarów i badań pyłów zawierających azbest (w jednym); nie stosowanie przez pracowników środków ochrony indywidualnej (w sześciu), brak rejestru prac wykonywanych w kontakcie z azbestem (w pięciu), brak rejestru pracowników wykonujących prace w kontakcie z azbestem (w pięciu), brak planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest (w pięciu); brak wygradzenia miejsca wykonywania robót usuwania azbestu (w czterech); brak nawilżania wodą usuwanych wyrobów zawierających azbest i utrzymywania w stanie wilgotnym wyrobów zawierających azbest przez cały okres pracy (w jednym), brak właściwego pakowania wyrobów zawierających azbest (w trzech), brak właściwego oznakowania wyrobów zawierających azbest (w jednym).

⁴⁸ O których mowa w § 8 ust 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. – patrz przypis nr 17.

Najwięcej uwag OIP dotyczyło braku oceny ryzyka zawodowego, planowania prac zgodnie z wymogami bezpieczeństwa, stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, oznakowania i ogrodzenia miejsc wykonywania prac. Ponieważ uwagi te dotyczyły firm, które profesjonalnie zajmują się usuwaniem i utylizacją odpadów zawierających azbest skalę nieprawidłowości OIP uznał jako dużą. Wskazał też, że istotnym elementem mającym wpływ na stosowanie bezpiecznych metod pracy jest proces powiadamiania właściwych organów, w tym PIP przez wykonawców prac związanych z zabezpieczaniem lub usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Zdaniem OIP jest prawie regułą, że firmy dokonujące zgłoszenia, biorąc pod uwagę możliwość kontroli, są znacznie lepiej przygotowane do stosowania bezpiecznych metod pracy niż te, które nie dokonują zgłoszenia, licząc, że trwające na ogół kilka godzin roboty demontażowe eternitu z dachu mogą być wykonane z uniknięciem kontroli organów nadzoru. Brak normatywnego określenia minimalnego okresu czasu na zgłoszenie do Państwowej Inspekcji Pracy oraz nadzoru budowlanego rozpoczęcia prac związanych z usuwaniem azbestu, powoduje, zdaniem OIP, że wiele zgłoszeń jest nieprzydatnych dla możliwości zaplanowania kontroli (95% powiadomień jednej z firm doręczono do OIP po terminie zakończenia robót).

3.2.5. Wykonanie zadań przypisanych jednostkom administracji publicznej w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

W dniu 14 maja 2002 r. Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, którego celem było wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych spowodowanych azbestem, poprzez sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów i odpadów zawierających azbest, a także stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej. Z uwagi na skalę problemu (ilość wyrobów do usunięcia), a także potrzeby finansowe w Programie przewidziano współdziałanie wszystkich jednostek i instytucji biorących udział w jego realizacji.

W oparciu o założenia tego programu w listopadzie 2005 r. uchwalony został „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego”, który zakładał m.in.:

- usunięcie z terenu województwa, do 2012 r., ponad 500 tys. Mg wyrobów zawierających azbest;
- powstanie, do 2012 r., składowisk na odpady zawierające azbest o łącznej pojemności ok. 730 tys. m³ (np. jednego składowiska o poj. ok. 365 tys. m³ i dwóch o pojemności 180 tys. m³ każde);
- przeprowadzenie przez gminy rzetelnej oceny ilości, lokalizacji i stanu technicznego wyrobów zawierających azbest, przy czym pierwszej oceny należało dokonać do 2006 r.;
- opracowanie, do 2007 r., gminnych i powiatowych programów usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych;
- utworzenie, do 2008 r., WBDA;
- podjęcie, na szczeblu wojewódzkim i powiatowym, stosownych inicjatyw dotyczących budowy składowisk na odpady zawierające azbest.

Przeprowadzona przez NIK w 2006 r. kontrola w zakresie realizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w latach 2003 – 2005 wykazała m.in., że organy administracji publicznej nie doprowadziły do ustalenia rzeczywistej ilości, stanu technicznego i rozmieszczenia terytorialnego wyrobów zawierających azbest. Stwierdzono też brak działań lub niedostateczne działania w celu zweryfikowania szacunkowych ilości tych wyrobów, a także, że do połowy 2006 r. żadna ze skontrolowanych gmin nie podjęła też prac w celu przygotowania programów usuwania azbestu, a także, że programów tych nie opracowano w objętych kontrolą starostwach. Wykazano również, że większość skontrolowanych gmin nie wypełniła obowiązku dokonania oceny stanu wyrobów zawierających azbest w obiektach będących ich własnością.

Niniejsza kontrola nie wykazała znaczącej poprawy w tym zakresie. Na przykład spośród sześciu objętych kontrolą gmin, jedynie trzy posiadały gminne programy usuwania azbestu (Niemce, Łęczna, Wilków), opracowano je jednak dopiero w 2008 r. Programów usuwania azbestu dla powiatu nadal nie miało żadne z pięciu skontrolowanych starostw.

Niewykonanie tego zadania kontrolowane podmioty usprawiedliwiały: brakiem rozpoznania ilości i miejsc występowania (lokalizacji) wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu (Starostwo Powiatowe w Lublinie), brakiem wskazania w ustawie obowiązku posiadania takiego programu (Starostwo Powiatowe

w Białej Podlaskiej, Opolu Lubelskim), niedoborem środków finansowych (Starostwo Powiatowe w Kraśniku).

Kontrola wykazała też, że starostwa przekazywały samorządowi województwa roczne informacje w zakresie realizacji zadań „Programu z 2002 r. wyłącznie w odpowiedzi na monity Urzędu Marszałkowskiego. Za rok 2006 informacji nie przekazało 9 z 20 starostw, a za 2007 r. żadna z jednostek nie przekazała tych informacji (Urząd Marszałkowski nie wystąpił z pismem przypominającym o ciąży na jednostkach zadaniu), za 2008 r. informacje przekazało 19 starostw.

Z kolei samorząd województwa nie wykonał zadania, polegającego na przekazywaniu rocznych informacji o realizacji na terenie województwa „Programu z 2002 r.” Głównemu Koordynatorowi oraz organom samorządu terytorialnego, pomimo, że w udzielonej odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne NIK z 2006 r., Marszałek Województwa zobowiązał się do ich przekazania - do 31 stycznia 2007 r. oraz w latach następnych po zakończeniu roku kalendarzowego.

Wojewódzki program usuwania azbestu zaktualizowano w 2008 r. m.in. w związku z wnioskiem zawartym w wystąpieniu NIK po kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w 2006 r. Określona w tym dokumencie ilość wyrobów zawierających azbest na terenie województwa (nie mniej niż 814 647 Mg), z uwagi na niedokonanie inwentaryzacji i oceny stanu wyrobów zawierających azbest przez część podmiotów, będących właścicielami, zarządcami lub użytkownikami miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, jest nadal wielkością szacunkową.

Opracowanie *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032* (Program z 2008 r.) sfinansowane zostało w całości (29,7 tys. zł) z dotacji celowej przyznanej przez Ministra Gospodarki („MG”), zgodnie z porozumieniem (Nr 73/P-I/DIW-XII/08 z dnia 9 września 2008 r.), w którym dotowany zobowiązał się do opracowania *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009-2032* (aktualizacja dokumentu z 2005 r.) oraz do zorganizowania konferencji dla przedstawicieli samorządów powiatowych i gminnych pn. *Konsultacje projektu „Programu usuwania azbestu...”* – wytyczne dla samorządów w zakresie wdrażania i finansowania określonych w nim zadań przez samorzady powiatowe i gminne, a Minister – do udzielenia na ten cel dotacji celowej do wysokości 48 tys. zł brutto.

NIK stwierdziła nieterminowe i nienależyte wykonanie pierwszego z zadań, z uwagi na niezrealizowanie części zakresu rzeczowego dotowanego zadania (nie przeprowadzono konsultacji zapisów Programu na lata 2009-2032 z samorządami). Niedotrzymano też terminu przyjęcia ww. dokumentu przez Sejmik Województwa.

Pomimo tych nieprawidłowości utworzona przez Ministra Gospodarki Komisja Odbioru uznała prawidłową realizację całego zadania i ustaliła ostateczną wysokość dotacji w wysokości równej poniesionym kosztom.

Realizacja drugiego z dofinansowanych zadań budzi również zastrzeżenia NIK. Termin przeprowadzenia przez Urząd konferencji uniemożliwił bowiem prawidłową realizację zadania polegającego na przeprowadzeniu konsultacji i uzyskaniu opinii od przedstawicieli gmin i powiatów z terenu województwa lubelskiego na temat zapisów zaktualizowanego Programu. Z ustaleń kontroli wynika, że w dniu, w którym odbyła się konferencja, Urząd nie posiadał jeszcze nawet projektu tego dokumentu (umowę na jego opracowanie zawarto z podmiotem zewnętrznym 20 października 2008 r.), tym samym przeprowadzenie konsultacji zapisów dokumentu, który jeszcze nie istniał, było niewykonalne. Pomimo tego powołana przez Ministra Gospodarki Komisja Odbioru nie wniosła zastrzeżeń do wykonania tego zadania. Ministerstwo Gospodarki nie zakwestionowało prawidłowości wykonania dotowanych zadań i przekazało Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Lubelskiego łącznie 44,6 tys. zł.

Program z 2008 r. zakłada usunięcie do 2012 r. i przekazanie na składowisko ok. 35 % odpadów zawierających azbest (tj. ok. 287 tys. Mg). Na lata 2009 – 2032 zaplanowano też budowę czterech składowisk tych odpadów lub dwóch przy założeniu, że co najmniej 50 % odpadów po 2009 r. będzie unieszkodliwiana w inny sposób. Za sprawę o zasadniczym znaczeniu dla powodzenia programu uznano m.in. rzetelne, kompletne i weryfikowalne rozpoznanie ilości i stanu wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie poszczególnych gmin oraz rozpoczęcie konsultacji społecznych i działań organizacyjnych dotyczących lokalizacji nowych składowisk na odpady azbestowe lub rozbudowy istniejących składowisk odpadów komunalnych (kwatery na odpady azbestowe). Na lata 2010-2011 zaplanowano włączenie do eksploatacji składowisk o pojemności 187 tys. m³.

NIK stwierdziła, że do czasu zakończenia kontroli, tj. do połowy 2009 r., nie podjęto realizacji tych zadań.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Zagadnienia związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest NIK badała w 2006 r. w trakcie kontroli realizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w latach 2003-2005 (P/06/104). Kontrolą tą objęto m.in. cztery urzędy jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim tj. Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe w Chełmie, Urząd Gminy w Biłgoraju oraz Urząd Gminy w Dorohusku. W wyniku tej kontroli stwierdzono m.in. że: organy administracji publicznej nie doprowadziły do ustalenia rzeczywistej ilości stanu technicznego i rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest; nieprawidłowo realizowano zadania w zakresie zabezpieczania i usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie województwa, powiatu i gminy (nie sporządzono m.in. programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, nie dokonano oceny stanu technicznego, ilości i miejsc występowania wyrobów zawierających azbest).

Do kontroli wytypowano: Lubelski Urząd Wojewódzki, z uwagi na to, że wojewoda był organem odpowiedzialnym (do końca 2007 r.) za prowadzenie rejestru ilości, rodzaju i miejsc występowania azbestu na terenie województwa, Urząd Marszałkowski, ponieważ od 2008 r. przejął obowiązki wojewody w zakresie prowadzenia ww. rejestru oraz 5 starostw powiatowych i 6 gmin. Gminy i powiaty wytypowano w drodze wyboru losowego – z wyłączeniem jednostek skontrolowanych w ramach kontroli P/06/1004 *Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w latach 2003-2005*. Ze względu na specyfikę kontrolowanego obszaru, badaniami kontrolnymi objęto wszystkie elementy dotyczące lub mogące mieć wpływ na prawidłowość składowania odpadów azbestowych.

Przy ocenie działań kontrolowanych jednostek przyjęto mierniki umożliwiające zobiektywizowanie tych ocen, tj. mierniki: gospodarności, legalności, rzetelności, a w przypadku Urzędu Wojewódzkiego również celowości.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Kierownicy wszystkich (13) skontrolowanych jednostek podpisali protokoły z kontroli bez zastrzeżeń, jak również nie zgłosili zastrzeżeń do wystąpień pokontrolnych, w których NIK wnioskowała m.in.

1. Do Wojewody Lubelskiego o przedkładanie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wykorzystywanego azbestu w obiektach, których wojewoda jest zarządcą lub użytkownikiem, właściwemu marszałkowi województwa.

W odpowiedzi Wojewoda Lubelski poinformował o poleceniu zarządcy tych obiektów przekazywania do właściwego marszałka województwa danych o ilości i stanie wyrobów znajdujących się w obiektach w Krasnobrodzie i Darłównu.

2. Do Marszałka Województwa Lubelskiego NIK zwróciła się z wnioskiem o dokonanie rzetelnej inwentaryzacji oraz oceny stanu wyrobów zawierających azbest w obiektach, których Samorząd Województwa jest właścicielem, zarządcą lub użytkownikiem oraz podjęcie właściwych działań, tj. dokonanie wymiany lub bezzwłocznej naprawy wyrobów zawierających azbest, które według oceny ich stanu zakwalifikowano do I stopnia pilności. NIK wnioskowała też o przeprowadzanie kontroli stanu tych wyrobów w terminach wynikających z rzetelnie sporządzonych ocen ich stanu oraz przekazywanie ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest właściwemu organowi nadzoru budowlanego.

W odpowiedzi Marszałek Województwa poinformował, że w celu realizacji wniosków złożył wniosek konkursowy do Ministerstwa Gospodarki o przyznanie dotacji na zadanie *Opracowanie dokumentacji technicznej na oczyszczenie z azbestu budynków będących własnością Województwa Lubelskiego*, którego elementem jest sporządzenie ponownej inwentaryzacji i oceny wyrobów azbestowych. Ponadto poinformował, że po sporządzeniu ocen stanu wyrobów zawierających azbest będą podjęte działania w kierunku dokonania wymiany lub bezzwłocznej naprawy wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych do I stopnia pilności. Jednym z działań podjętych w tym kierunku, jest złożenie zarysu projektu w celu ubiegania się o środki na demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubelskiego do Władzy Wdrażającej w ramach

Programu Współpracy Szwajcarsko-Polskiej. Poinformował też o wprowadzeniu monitoringu wypełniania przez jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Lubelskiego obowiązku przekazywania ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, których Województwo Lubelskie jest właścicielem, użytkownikiem lub zarządcą, właściwemu organowi nadzoru budowlanego.

3. Do starostów NIK wniosowała m.in. o:

- dokonanie rzetelnej inwentaryzacji i oceny stanu wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach stanowiących własność powiatu,
- przekazywanie właściwym organom wyników inwentaryzacji oraz okresowych ocen stanu wyrobów zawierających azbest,
- określenie kwoty podlegającej zwrotowi z tytułu pobrania dotacji w nadmiernej wysokości przez gminę Piszczac,
- opracowanie powiatowych programów usuwania azbestu,
- podjęcie właściwych działań w stosunku do wyrobów zawierających azbest, których stan wskazuje na konieczność dokonania bezzwłocznej naprawy lub wymiany,
- prowadzenie konsekwentnych i skutecznych działań w celu uzyskania informacji o aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gmin Powiatu.

W odpowiedziach starostowie poinformowali o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków, m.in. o: przystąpieniu do sporządzenia programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, wzmocnieniu nadzoru nad podległymi służbami w zakresie terminowego przekazywania informacji o wyrobach zawierających azbest oraz okresowych ocen ich stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania, wzmocnieniu kontroli finansowej w zakresie gospodarowania środkami Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska. Starosta Bialski wyegzekwował pobraną w nadmiernej wysokości dotację (wraz z odsetkami), a także przeprowadził inwentaryzację i ocenę stanu wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach będących własnością powiatu i przekazał stosowne informacje właściwym organom (Marszałkowi Województwa oraz organowi nadzoru budowlanego). Starosta Opolski scedował na zarządców obiektów obowiązki w zakresie przekazywania informacji o wyrobach zawierających azbest.

4. Do wójtów/burmistrzów gmin NIK wnioskowała m.in. o:

- podjęcie działań w celu wyegzekwowania od osób fizycznych obowiązku składania corocznych informacji o wyrobach zawierających azbest lub o wyrobach, których wykorzystywanie zostało zakończone,
- przekazywanie do Marszałka Województwa rzetelnych i kompletnych informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest,
- zaktualizowanie danych zawartych w wykazie obiektów zawierających azbest oraz usunięcie rozbieżności pomiędzy wpisami wykazu a dokumentacją źródłową,
- przeprowadzenie w obiektach komunalnych kontroli stanu wyrobów zawierających azbest i sporządzenia oceny stanu i możliwości bezpiecznego ich użytkowania.

Wójtowie i burmistrzowie poinformowali o przyjęciu wszystkich wniosków do realizacji.

W toku niniejszej kontroli uzyskano następujące finansowe rezultaty:

- korzyści finansowe (pozyskane pożytki finansowe) na kwotę 3,8 tys. zł, w tym 0,3 tys. zł odsetek – kwota dotacji zwrócona Starostwu Powiatowemu w Białej Podlaskiej przez Gminę Piszczac. Na wniosek zawarty w wystąpieniu pokontrolnym Starostwo określiło Gminie Piszczac wysokość zwrotu środków dotacji z PFOŚiGW wykorzystanych przez Gminę niezgodnie z umową o jej przyznanie.
- finansowe skutki nieprawidłowości (kwoty wydatkowane z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami) na kwotę 20 tys. zł, tj. kwota wynagrodzenia wypłacona w pełnej wysokości wykonawcy usługi, polegającej na sporządzeniu zestawienia wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Łączna, pomimo braku realizacji części zleconych zadań.

W jednym przypadku (dotyczy Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej) NIK skierowała zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych w związku z niedopełnieniem obowiązku ustalenia Gminie Piszczac kwoty dotacji, pobranej w nadmiernej wysokości ze środków PFOŚiGW, podlegającej zwrotowi do budżetu samorządu terytorialnego w terminie do dnia 4 grudnia 2008 r., stosownie do art. 132 ust.3 w związku z art. 175 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach

publicznych⁴⁹ i art. 408 Prawa ochrony środowiska,⁵⁰ co stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych określone w art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.⁵¹

⁴⁹ Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

⁵⁰ Ustawa cytowana w przypisie n 10.

⁵¹ Dz. U. z 2005 r., Nr 14, poz. 114 ze zm.

5. Załączniki

Załącznik nr 1

Wykaz skontrolowanych podmiotów

Wykaz podmiotów skontrolowanych przez NIK	Imię i nazwisko kierownika kontrolowanej przez NIK jednostki w okresie objętym kontrolą	Ocena skontrolowanej działalności zawarta w wystąpieniach NIK	Wykaz podmiotów skontrolowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie	Wykaz podmiotów skontrolowanych przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie
Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie	Wojewodą Lubelskim była od 27 listopada 2007 r. Genowefa Tokarska. Poprzednio urząd ten sprawował od dnia 7 grudnia 2005 r. Wojciech Żukowski	P(n)	Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych „WOD-BUD” Sp. z o.o. w Kraśniku – składowisko odpadów niebezpiecznych w miejscowości Piaski –Zarzeczce II	Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych „WOD-BUD” Sp. z o.o. w Kraśniku
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Marszałkiem Województwa Lubelskiego był od 28 stycznia 2008 r. Krzysztof Grabczuk. Wcześniej funkcję tę pełnił od 1 grudnia 2006 r. Jarosław Zdrojkowski.	N	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Poniatowej – składowisko odpadów niebezpiecznych w Poniatowej Wsi,	PROBATUS”, Poniatowa
Starostwo Powiatowe w Lublinie	Starostą Lubelskim był od dnia 05 grudnia 2001 r. Paweł Pikula	N	Zakłady Azotowe „PUŁAWY” S.A. w Puławach	MAX-BUD II, Jacków
Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej	Starostą Bialskim był od dnia 19 listopada 2002 r. Tadeusz Łazowski	N	Cementownia „REJOWIEC” S.A. w Rejowcu Fabrycznym	Zakład Remontowo Budowlany, Betoniarstwo i Brukarstwo, Lublin
Starostwo Powiatowe w Biłgoraju	Starostą Biłgorajskim był od dnia 24 listopada 2006 r. Marek Onyszkiewicz	N	Gminny Zakład Obsługi Sp. z o.o. w Dorohusku	Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. w Puławach
Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim	Starostą Opolskim był od dnia 01 stycznia 1999 r. Zenon Rodzik	N	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Chełmie	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Puławach
Starostwo Powiatowe w Kraśniku	Starostą Kraśnickim był od dnia 23 listopada 2006 r. Tadeusz Wojtak	P(n)		Przedsiębiorstwo Budowlane jur-and spółka jawna, Lublin
Urząd Miasta i Gminy w Poniatowej	Burmistrzem Gminy Poniatowa była od dnia 6 grudnia 2006 r. Lilla Stefanek	N		Usługi Blacharsko-Dekarskie oraz Remontowo-Naprawcze, Niemce
Urząd Gminy w Aleksandrowie	Wójtem Gminy Aleksandrów był od dnia 01.04.1992 r. Józef Biały	P(n)		Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,

Urząd Gminy w Niemcach	Wójtem Gminy Niemce był od dnia 12 listopada 2006 r. Stefan Czyżyk	P(n)	Poniatowa Lubelska Agencja Ochrony Środowiska S.A. Świdnik Centrum Gospodarki Odpadami Azbestu i Recyklingu – caro- Zamość Zakład Usług Techniczno-Budowlanych „AGO”, Lublin Przedsiębiorstwo Budowlane „Partner” sp. z o.o., Srebrzyszcze 29B Firma Remontowo-Budowlana „UTIL”, Ryczówek
Urząd Miasta i Gminy w Łęcznej	Burmistrzem Gminy Łęczna był od dnia 12 listopada 2006 r. Teodor Kosiarski	P(u) i N	
Urząd Gminy w Wilkowie	Wójtem Gminy Wilków był od dnia 12 listopada 2006 r. Grzegorz Teresiński	N	
Urząd Gminy w Kodniu	Wójtem Gminy Kodeń był od 6 grudnia 2006 r. Ryszard Zań	P(n)	

Oznaczenie ocen: P - ocena pozytywna,
P(u) – ocena pozytywna, mimo stwierdzonych uchybień,
P(n) – ocena pozytywna, mimo stwierdzonych nieprawidłowości,
N – ocena negatywna

Załącznik nr 2

Szczegółowe tabele i zestawienia liczbowe

Zestawienie 1 A

Informacje "O wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania"

Jednostka	W 2007r.		W 2008r.		w 2009r		Uwagi
	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	
1 UMiG Poniatowa	0	0	0	0	0	0	421 869,5m ² – płyt azbestowo-cementowych oraz 4 940 mb rur zawierających azbest. Ilość ustalona w wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej przez pracowników Urzędu Miasta
2 UG Aleksandrów	0	0	0	0	0	0	123 941,22 m ² dane o ilości wyrobów zawierających azbest pochodzą ze spisu z natury przeprowadzonego przez pracowników urzędu gminy w 2005 r.
3 UG Niemce	0	0	0	0	0	0	644 473,05 m ² dane o ilości wyrobów zawierających azbest pochodzą z inwentaryzacji przeprowadzonej przez pracowników Urzędu Gminy w 2008 r
4 UMiG Łęczna	0	0	0	0	8	1 430,58m ²	Informacje składane w toku kontroli NIK, w związku z ubieganiem się osób fizycznych o dofinansowanie kosztów demontażu, transportu i składowania odpadów zawierających azbest. 415 987 m ² wyrobów zawierających azbest znajdowało się na terenie Gminy zgodnie z inwentaryzacją przeprowadzoną przez firmę w 2006 r.
5 UG Wilków	0	0	0	0	0	0	Wg stanu na 31.12.2008 r na terenie Gminy znajdowało się: eternitu falistego – 412 075 m ² i eternitu drobnego - 58 030 m ² Są to dane zgromadzone na podstawie informacji sporządzonych przez sołtysów miejscowości w 2006 r. i aktualizowane w oparciu o informacje telefoniczne (usunięto w tym okresie 2 230 m ² eternitu falistego i 620 m ² eternitu

Jednostka	W 2007r.		W 2008r.		w 2009r		Uwagi
	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	
							drobnego. Z rejestru nie wynika kiedy dokonano jego aktualizacji, jakiej miejscowości (posesji) to dotyczyło, w jakim zakresie jej dokonano. Rejestr aktualizowano w 2006, 2007 i 2008 r. poprzez zmniejszenie ilości eternitu w poszczególnych miejscowościach zgodnie z informacjami telefonicznymi od sołtysów poszczególnych wsi.
6 UG Kodeń	0	0	0	0	4	544,5 m ²	Informacje złożone do Urzędu Gminy w okresie luty-kwiecień 2009 r.
RAZEM	0	0	0	0	12	1975,08 m ²	

Zestawienie 1 B**Informacje "O wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zakończono"**

Jednostka	W 2007r.		W 2008r.		w 2009r		Uwagi
	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	
1 UMiG Poniatowa	0	0	0	0	21	2 534 m ²	Informacje złożone w trakcie kontroli NIK w miesiącach marzec-kwiecień
2 UG Aleksandrów	0	0	0	0	0	0	
3 UG Niemce	0	0	0	0	0	0	
4 UMiG Łączna	0	0	0	0	0	0	
5 UG Wilków	0	0	0	0	0	0	

Jednostka	W 2007r.		W 2008r.		w 2009r		Uwagi
	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	
6 UG Kodeń	0	0	0	0	0	0	Mieszkańcy Gminy w 2007 r. przekazali 29 informacji o uszkodzeniu płyt azbestowo-cementowych na pokryciach dachowych. Wyroby azbestowe w ilości 887,7 m ² zostały przewiezione na teren Gminnego Składowiska Odpadów przez właścicieli uszkodzonych budynków.
RAZEM	0	0	0	0	21	2 534 m ²	

Zestawienie 2. A

Ilość i lokalizacja wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, których właścicielem są skontrolowane gminy.

lp	Jednostka	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
1	UMiG Poniatowa	Budynek mieszkalny przy ul. Żeromskiego 3 w Poniatowej (zarządzany przez Zarząd Gospodarki mieszkaniowej - zakład budżetowy)	880m ²	18.08.2005 r. przy sporządzaniu informacji o wyrobach zawierających azbest. Nie udokumentowano tej oceny.	Do czasu rozpoczęcia kontroli NIK nie sporządzono oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wg wzoru określonego w rozporządzeniu MGPIPS z 2.04.2004 r. Nie określono stopnia pilności. W ocenie z dnia 15.04.2009 r. określono I stopień pilności.	zaplanowano wymianę dachu w II-III kwartale 2009 r.

lp	Jednostka	Lp	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
		2	Rury azbestowe, które zostały wniesione do majątku Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. Z.o.o (100% udziału Gminy Poniatowa)	4 940 mb	Rury wodociągowe cementowo-azbestowe o długości 4940 mb o średnicy 100 mm. Obecnie wykorzystywanych jest 3 640 mb. Pozostała ilość 1480 mb została wyłączona z eksploatacji.	Nie można sporządzić oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania i stopnia pilności. Rury znajdują się pod ziemią na głębokości 1,60 m.	W 2005 r. 1 480 mb rur zostało wyłączonych z eksploatacji. Planuje się wyłączenie pozostałych rur (do 2032 r.)
2	UG Aleksandrów	1	Hydrofornia	168 m ²	01.06.2009 r.	II	nie podjęto żadnych działań
3	UG Niemce	1	Agronomówka Dys	225 m ²	20.05.2009 r.	Inwentaryzując przeprowadzono w trakcie kontroli NIK. Jej wyniki udokumentowano zamiast według załącznika nr 1 "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 Nr 71 poz 649) - informacją o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania wg załącznika nr 2 do rozporządzenia MGPIPS z 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1876). W informacjach tych nie wypełniono poz. przydatność do dalszej eksploatacji wypełnianej na podstawie zał nr 1 "oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" oraz poz. przewidywany termin usunięcia wyrobu. Komisja dokonująca inwentaryzacji w terenie określiła stan na II stopień, termin przewidywanego usunięcia określono do 2020 r.	
		2	Budynek po bibliotece w Ciecierzynie	210 m ²	20.05.2009 r.		
		3	Strażnica OSP Dys	270 m ²	20.05.2009 r.		
		4	Strażnica OSP Krasienin Kolonia	600 m ²	20.05.2009 r.		
		5	Budynek mieszkalny Leonów 24	180 m ²	20.05.2009 r.		
		6	Nasutów budynek mieszkalny nr 65	160 m ²	20.05.2009 r.		
		7	Budynek mieszkalny Niemce 332 B	120 m ²	20.05.2009 r.		
		8	Budynek mieszkalny Niemce 332 E	120 m ²	20.05.2009 r.		
Razem Gmina Niemce				1 885 m²			

lp	Jednostka	Lp	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
4	UMiG Łęczna	1	Budynek biurowy UM, Pl. Kościuszki 5 w Łęcznej (administrowany przez Referat Organizacyjno-Administracyjny Urzędu)	399 m ²	Do czasu zakończenia kontroli NIK nie sporządzono oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wg wzoru określonego w rozporządzeniu MGPIPS z 2 kwietnia 2004 r.	Nie określono stopnia pilności, w sposób określony w rozporządzeniu MGPIPS z 2 kwietnia 2004 r.	Pokrycie dachowe zostanie w całości wymienione w 2009 r. przez firmę wykonującą remont budynku. Wg przedmiaru robót budowlanych ilość eternitu wynosiła 660 m ² , a ilość odpadów do utylizacji określono na 25,08 t
		2	Budynek mieszkalny, ul. Jagiełka 4 w Łęcznej (zarządzany przez PGKiM)	303 m ²			Nie podjęto żadnych działań
		3	Budynek mieszkalny, ul. Litewska 8 w Łęcznej (zarządzany przez PGKiM)	161 m ²			Nie podjęto żadnych działań
		4	Budynek mieszkalny, ul. Rynek III 33 w Łęcznej (zarządzany przez PGKiM)	1 402 m ²			
		5	Budynek mieszkalny, ul. Rynek III 34 w Łęcznej (zarządzany przez PGKiM)	669 m ²			
		6	Budynek mieszkalny, ul. Rynek III 35 w Łęcznej (zarządzany przez PGKiM)	669 m ²			
		7	Budynek mieszkalny, Plac Kanałowy 31 w Łęcznej (zarządzany przez PGKiM)	340 m ²			
		8	Budynek mieszkalny, Plac Kanałowy 33 w Łęcznej (zarządzany przez PGKiM)	278 m ²			W 2010 r. w ramach rewitalizacji Starego Miasta planowane jest ocieplenie budynków przy ul. Rynek III 33, 34, 35, Plac Kanałowy 31, 33 (w związku z tym - usunięcie płyt płaskich azbestowych)

lp	Jednostka	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
	Lp					
		Budynek szkoły i budynek gospodarczy w Zofiówce (oddany w trwały zarząd Szkole Podstawowej w Zofiówce)	276 m ²			Wg. Informacji uzyskanej od Dyrektora Szkoły - w przyszłych latach do wymiany zakwalifikowano 2 pokrycia dachowe - wyroby z azbestem występują w 3 obiektach budowlanych o łącznej powierzchni 420 m ² (według szacunku). - Nie wykonano inwentaryzacji mienia poprzez spis z natury.
		Budynek przedszkola i dwa budynki gospodarcze Filii Przedszkola w Nowogrodzie (oddany w trwały zarząd dla Przedszkola Publicznego Nr 1)	496 m ²			Wg informacji uzyskanej od Dyrektora Przedszkola: - wymiana pokrycia dachowego planowana jest w latach 2010-2011 - budynek dawnej Szkoły Podstawowej w Nowogrodzie przekazany do użytku Filii Przedszkola Publicznego jest pokryty eternitem w ilości 312 sztuk.
	Razem Gmina Łączna		4 993 m²			
5	UG Wilków	1 Wilków 62A, Budynek administracyjny (właściciel Gmina Wilków)	420 m ²	01.06.2009	III	Nie podjęto żadnych działań.
		2 Dobre, Remiza OSP (zarządca OSP)	88 m ²	29.05.2009	III	Nie podjęto żadnych działań
		3 Rogów, Wiata (zarządca PPH "AGRO" Sp. Zo.o.)	270 m ²	01.06.2009	III	Nie podjęto żadnych działań
		4 Rogów, Szkoła Podstawowa (zarządca szkoła)	700 m ²	01.06.2009	III	Nie podjęto żadnych działań
		5 Kłodnica 58 A, Świetlica Wiejska (użytkownik Rada Sołecka Wsi Kłodnica)	410 m ²	01.06.2009	III	Nie podjęto żadnych działań

lp	Jednostka	Lp	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
		6	Rogów, Garaż i budynek starej remizy (użytkownik OSP)	400 m ²	01.06.2009	III	Nie podjęto żadnych działań
		7	Wilków, Remiza OSP (użytkownik OSP)	120 m ²	01.06.2009	III	Nie podjęto żadnych działań
		8	Wólka Polanowska, Remiza OSP (użytkownik OSP)	380 m ²	01.06.2009	III	Nie podjęto żadnych działań
			Razem Gmina Wilków		2 788 m²		
6	UG Kodeń	1	OSP Dobratycze	180 m ²	31.01.2004	II	Nie podjęto żadnych działań
		2	OSP Okczyn	160 m ²	31.01.2004	II	Nie podjęto żadnych działań
			Razem Gmina Kodeń				340 m²
Razem Gminy			eternit	11 054 m ²			
			rury	4 940 mb			
			I stopień	880 m ²			
			II stopień	508 m ²			
			III stopień	2 788 m ²			
			Nie określono stopnia	6 878 m ²			

Zestawienie 2 B

Ilość i lokalizacja wyrobów zawierających azbest znajdujących się w miejscach, których właścicielem są skontrolowane starostwa.

lp	Jednostka		Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest w m ²	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
		lp					
1	SP w Lublinie	1	Zespół Szkół Techniki Rolniczej w Piotrowicach	1 413	2007r.	nie określono	brak działań
		2	Zespół Szkół Technicznych im. T. Kościuszki	800	2007r.	nie określono	brak działań
		3	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Bystrzycy	350	2007r.	II	brak działań
		4	Zespół Szkół im. M. Kopernika w Bełżycach	395	2007r.	nie określono	brak działań
		5	Dom Pomocy Społecznej w Mateczynie	1 148	2007r.	nie określono	brak działań
		6	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Załuczu	84	2007r.	nie określono	brak działań
		7	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bychawie	125	2007r.	nie określono	brak działań
		8	SP ZOZ nr 1 w Bełżycach - Niedzwica Duża	310	2007r.	II	brak działań
			Radawczyk'	195	2007r.	II	brak działań
			Wojciechów	198	2007r.	II	brak działań
		9	Zarząd Dróg Powiatowych w Bełżycach	1 200	2007r.	nie określono	brak działań
		10	Zespół Szkół Rolniczych CKP w Pszczelej Woli	4 100	2007r.	nie określono	brak działań

lp	Jednostka	lp	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest w m ²	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
		11	Zespół Szkół im. A. Kwiatkowskiego w Bychawie	80	2009r.	nie określono	brak działań
		12	Zespół Szkół im. W. Witosa w Krzczonowie	433	2009r.	nie określono	brak działań
		13	SP ZOZ w Bychawie	150	2009r.	nie określono	brak działań
2	SP Biała Podlaska	1	Dom Pomocy Społecznej w Kozul, 21-500 Biała Podlaska i – wiata magazynowa	970	28.07.2009r.	I stopień	planowane usunięcie do 31.12.2011 r.
		2	Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Zawadzkiego, 21-580 Wisznice, ul. Warszawska 44 - budynek gospodarczy	190	30.07.2009r.	II stopień	do 31.12.2013r.
		3	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Międzyrzecu Podlaskim, ul. Warszawska 30 - 2 przybudówki do warsztatów,	500	23.07.2009r.	I stopień	do 31.12.2010r.
		4	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej, ul. Brzeska 41, 21-500 Biała Podlaska. PŁYTY NA 3 BUDYNKACH GOSPODARCZYCH NA TERENIE Rodzinnych Domów Dziecka w Bohukałach, Bohukały 133, 21-550 Terespol	200	30.07.2009r.	I stopień	do 31.12.2010r.
		5	Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Białej Podlaskiej z siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim, ul. Wiejska 5, 21-560 Międzyrzec Podlaski, płyty na budynku magazynowym	250	27.07.2009r.	I stopień	do 31.12.2010r.

lp	Jednostka	lp	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest w m ²	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania	
		6	Dom Rodzinny w Żabcach, Żabce 15, 21-351 Tłuściec – stodoła	450	18.08.2009r.	I stopień	do 31.12.2010r.	
3	SP w Biłgoraju	1	Wiata garażowa w DPS Teodorówka	298	Zestawienie sporządzone na podstawie informacji z jednostek organizacyjnych powiatu. Informacje zostały przekazane Staroście w trakcie kontroli NIK tj. 2009 r.			
		2	Magazyn paszowy DPS	452,4				
		3	Budynek mieszkalny w DPS	108				
		4	Wiata SP ZOZ w Biłgoraju	610				
		5	budynek biurowy ZDT Tarnogród	360				częściowa wymiana 255 m ²
		6	budynek ZDP w Teodorówce	75				wymiana w całości 75 m ²
		7	wiata warsztatów szkolnych RCEZ	126				
		8	Internat RCEZ w Biłgoraju	60				
		9	Hala ćwiczeń autodromu Biłgoraj	515				
		10	Wiata spawalni warsztatów Biłgoraj	150				
		11	Internat ZSZiO w Biłgoraju	95				
4	SP Opole Lubelskie	1	Budynek Dworca NKD w Opolu Lubelskim przy ul. Kolejowej 6	225	3.03.2009r.	II - nie wypełniono pozycji w grupie VI najniższa punktacja 10. Wykazano 55 pkt zamiast min. 65 - I stopień pilności	brak działań	

lp	Jednostka	lp	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest w m ²	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
		2	Stacja Kolejowa NKD w Karczmiskach Pierwszych	1 050	3.03.2009r.	II - nie wypełniono pozycji w grupie VI najniższa punktacja 10. Wykazano 55 pkt zamiast min. 65 - I stopień pilności	brak działań
		3	Budynek administracyjny w Opolu Lubelskim przy ul. Parkowej 2	174	3.03.2009r.	II - nie wypełniono pozycji w grupie VI najniższa punktacja 10. Wykazano 55 pkt zamiast min. 65 - I stopień pilności	Zaplanowano usunięcie azbest w 2009 r. (II półrocze)
		4	Zespół Szkół Technicznych w Poniatowej, ul. Fabryczna 16C (3 obiekty)	618	17.04.2009r.	II (jedna informacja sporządzona dla 3 obiektów: pergoli-przejścia niezabudowanego oraz 2 magazynów. W informacji nie wypełniono żadnej pozycji w grupie I, II, III, VI i VII. W grupie IV zaznaczono 2 pozycje punktowane po 10 pkt.) wykazano 55 pkt i II stopień pilności zamiast I stopnia.	Zaplanowano usunięcie azbestu w 2010 r.
		5	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Karczmiska I (2 budynki)	1 059	16.03.2009r.	II	Zaplanowano usunięcie azbestu do 2032 r.
			- budynek stodoły	176	16.03.2009r.	I	

lp	Jednostka	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest w m ²	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
	lp					
		6 Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Konarskiego, ul. Kolejowa 2 w Opolu Lubelskim (9 budynków położonych w Kluczkowicach)	4 520	16.04.2009r.	II	
		- budynek garażu (warsztatu)	170	16.04.2009r.	I	
		7 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Opolu Lubelskim (3 budynki)	985	nie dokonano oceny		Zaplanowano usunięcie azbestu w 2010 r.
5	SP Kraśnik	1 Zespół Szkół Nr 1 w Zakrzówku - budynek po internacie	260	2001r.	II	
		2 Dom Pomocy Społecznej w Popkowicach - budynek mieszkalny		2001r.	II	Usunięto 1 150 m ² eternitu w 2004 r.
		- stodoła	252	2001r.	III	brak działań
		3 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Olbięcinie - budynek warsztatów		2001r.	III	usunięto w 2008 r. 5,7 Mg odpadów zawierających azbest
		- budynek (stodoła)		2001r.	III	Usunięto w 2007 r. 5,02 Mg odpadów zawierających azbest
		- obora	710	2001r.	III	brak działań
		- budynek wielorodzinny	340			brak działań
		- budynek wielorodzinny	120	2001r.	III	brak działań
		4 Dom Pomocy Społecznej w Gościeradowie - 2 GARAŻE	260	2001r.	III	brak działań

lp	Jednostka	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest w m ²	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania	
	lp						
		5	Zarząd Dróg Powiatowych w Kraśniku - budynek gospodarczy	101	2001r.	I	brak działań
			- wiata magazynowa			I	eternit - 275 m ² usunięto w 2006 r.
		6	Zespół Szkół Specjalnych w Kraśniku - Budynek szkoły	590	2001r.	II	wykonano kosztorys budowlany w 2004 r. złożono wniosek do Urzędu Marszałkowskiego celem pozyskania środków (bez efektu)
		7	Zespół Szkół nr 2 w Kraśniku		2001r.	II	Na przełomie 2007/2008 usunięto eternit o pow. 1 155 m ² .
		8	Zespół Szkół w Wólce Gościeradowskiej '-budynek administracyjno mieszkalny	340	2001r.	II	brak działań
			- magazyn zbożowy	390	2001r.	II	brak działań
			- budynek warsztatowy	540	2001r.	II	brak działań
			- budynek magazynowy	720	2001r.	II	brak działań
		9	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kraśniku (SPZOZ) - budynek magazynowo warsztatowy	670	2003r.	III	brak działań
		Razem starostwa					Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest po uwzględnieniu uwag

lp	Jednostka	lp	Obiekt	Ilość wyrobów zawierających azbest w m ²	Data dokonania pierwszej oceny	Stopień pilności	Podjęte działania
			Pozostało	30 660,4			
			I stopień	2 817	4 884		
			II stopień	11 729	9 662		
			III stopień	2 352	2 352		
			Nie określono stopnia	13 762,4	13 762,4		

Zestawienie 3

Złożone informacje o ilość wyrobów zawierających azbest.

Wyszczególnienie	Liczba informacji	Ilość wyrobów zawierających azbest	
		Mg	km
Informacje złożone przez gminy na podstawie informacji od osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami, w tym z gmin:	569	782 464,5	422,1
Poniatowa	3	4 679,7	4,9
Aleksandrów	2	9 500	brak danych
Niemce	4	8 961,7	b.d
Łęczna	3	4 677,7	b.d
Wilków	4	5 202,5	b.d
Kodeń	2	b.d.	20
Osoby prawne, w tym	308	3 107,5	48,6
Gminy, w tym:	14*		
Międzyrzec Podlaski	-	-	-
Terespol	-	-	-
Niemce	-	-	-
Aleksandrów	-	-	-
Wilków	-	-	-
Łęczna	-	-	-
Powiaty	0		
Samorząd województwa	0		
Razem	877	785 572	470,7
* Liczba wyodrębnionych informacji o wyrobach zawierających azbest w mieniu komunalnym			

Załącznik nr 3

Wykaz organów, którym przekazano informacje o wynikach kontroli

Wojewoda Lubelski

Marszałek Województwa Lubelskiego

Przewodniczący Sejmiku Województwa Lubelskiego

Lubelski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

Okręgowy Inspektor Pracy w Lublinie